

UJ KELET

FÜGGETLEN NAPI LAP

Alapító főszerkesztő: Dr. Marton Ernő מרטון ד"ר א. מרטון

12 OLDAL (értéktöbblet: 6 SEKEL) TEL-AVIV, 1981 NOVEMBER 27., PÉNTEK 10.145. sz.

A VEZÉRKARI FŐNÖK:

«Ha nem lesz színáji haderő — színáji kivonulás sem lesz»

Ráfáel Ejtán vezérkari főnök tegnap a tel-avivi Izrael—Amerika Ipari és Kereskedelmi Klubban rendezett kérdés-felelet esten kijelentette, hogy Izrael nem vonul ki a Színájából, ha nem állítják ott fel, a camp-davidi egyezménynek megfelelően, a nemzetközi ellenőrző haderőt.

Ejtán ezzel megismételte Menáchem Begin miniszterelnök korábban tett kijelentését ebben a kérdésben.

A vezérkari főnök ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy a nemzetközi ellenőrző haderő a camp-davidi egyezmény megvalósításának garanciáját képezi, de semmiképpen sem Izrael biztonságá-

nak garanciáját.

A továbbiakban Ejtán tábornok beismerte, hogy a légihaderő gépei nemrégiben légifelvételeket készítettek a Szaudiában levő Tábuk légibázis felett. Szavai szerint ezek a felvételek meg erősítettek különböző adatokat, amelyeket már eddig is tudunk, de új, eddig ismeretlen informá-

ciót is szolgáltatnak, amelyből az derül ki, hogy Szaudia hatalmas légibázist épít azon a ponton, amely a legközelebb van az izraeli határhoz. Hozzáfüzte, hogy az országnak ebben a részében Szaudiának nincs más potenciális ellensége Izraelen kívül; ha például a Szovjetunió ellen akar harcolni, akkor ez nem Tábuk légibázisáról történne. Ebből az következik — mondotta, — hogy Szaudiának a „béketeret” ellenére igenis támadó szándékai vannak Izraellel szemben.

Az amerikai külügyminiszter kérésére

Sámir sürgősen Washingtonba utazott

Még nem döntöttek Saron hadügyminiszter jövő heti utjáról

Washington. (Reuter). — Jicchák Sámir külügyminiszter tegnap sürgősen Washingtonba utazott, hogy tárgyalásokat folytasson amerikai kollégájával, Alexander Haiggal. A sürgős meghívás háttérben az Egyesült Államoknak az az aggodalma áll, hogy Izrael nem lesz hajlandó hozzájárulni a négy nyugateurópai állam részvételéhez a színáji ellenőrző alakulatban, mert ezek az államok nyilatkozatot tettek közzé, amelyből az csendül ki, hogy nem a camp-davidi békefolyamat keretében, hanem a „velencei határozatok” alapján küldik ki csapategységeiket.

Politikai megfigyelők véleménye szerint Haig külügyminiszter sürgős felhívást kíván intézni Sámir utján az izraeli kormányhoz, hogy ne éljen jogával és ne vétőzzen meg Anglia, Franciaország, Hollandia és Olaszország részvételét a nemzetközi haderőben.

Alexander Haig a meghívást megelőzően hosszabb beszélgetést folytatott Efrájim Evron izraeli nagykövettel, aki közölte vele, hogy

Izrael elutasította a négy európai állam hozzájárulását kísérő nyilatkozatokat. Izrael ez alkalommal világos állást tett, hogy valószínűleg

mevétőzta a nevezett európai államok részvételét az egységben, annál is inkább, mert ezek az államok ismételt kinyilvánították álláspontjukat, hogy a PFSZ-t is a közel-keleti békefolyamat aktív részesévé kell tenni.

A Sámir külügyminiszterhez intézett meghívóban az áll ugyan, hogy az amerikai külügyminiszter „egész sor aktuális problémáról” kíván vele tárgyalni, de az izraeli nagykövetség szóvivője mégis nyilvánosságra hozta, hogy a megbeszélések tengelyében Izrael ellenkezése fog állni az európai nyilatkozatokkal szemben. A szóvivő hozzáfűzte, hogy

Izrael beleegyezése az európai államok részvételébe, az amerikai külügyminiszter véleménye szerint, nemcsak a camp-davidi békefolyamat, de Izrael érdekeit is fedi.

Angliai hírforrások tegnap azt mondták, hogy Anglia az Egyesült Államok kérésére határozta el részvételét a színáji nemzetközi haderőben és sem Angliának, sem a többi 3 államnak nem áll szándékában tárgyalni Izraellel erről az ügyről.

Feltételezése szerint a Sámir—Haig tárgyalások során szóba kerül az amerikai—izraeli stratégiai együttműködés kérdése is, miután Izrael nem rejtette véka alá véleményét, hogy az amerikai javaslatok sokkal szűkebb körűek, mint amit Izrael helyesnek tartana. Mint ismeretes, a kormány csak ma, pénteken dönt arról, vajon Saron hadügyminiszter vasárnap Amerikába utazik-e a stratégiai együttműködési megállapodás aláírására, vagy sem.

A TEL-AVIVI

HADÁSH

könyvtár külföldre is felöltséggel szállít könyveket. Izraeli vevőinek reggeltől estig, déli szünet nélkül rendelkezésükre állunk.

Hanglemezeket, kazettákat is árulunk!

Pontos címünk: Tel Aviv, Nesz Ciona u. 4. tel: 659684.

Ötven ember 69/170 jó anyagi helyzetben keres modern vallásos magyarul beszélő nőt

HÁZASSÁG CÉLJÁBÓL

58—64 évig, aki hajlandó Kirját Atán lakni. Telefon 04—445772. Pénteken este 6 órától, szombaton este 6 órától. POB. 33136, Haifa Marmor A 7th jelégre.

GRATULÁLUNK

GÁRDOS IRÉNEK

HAIFA

második „Kiváló dolgozó” kitüntetéséhez

A BARÁTI KÖR

Kirját Chájim közelében

Nagy tűz pusztított egy katonai lőszerraktárban

Egy járókelő meghalt, két ember könnyebben megsebesült

Egyelőre kiderítetlen okból tegnap délután nagy tűz ütött ki egy katonai tábor lőszerraktárában, a Kirját-Chájimi labdarugó stadion és a Blue Band gyár közelében. A tűz és az azt kísérő robbanások következtében egy dzsenini arab járókelő életét veszítette, míg két személy könnyebben megsebesült.

A tűz délután 1.40 óra körül

Mota Gur Kreiskyvel tárgyal

Mota Gur Kneszet-képviselő szerdán négyórás beszélgetést folytatott Bécsben Bruno Kreisky osztrák kancellárral.

Gur Kreisky hívta meg azzal, hogy meg akarja ismerni a Munkapárt új vezető személyiségeit. A meghívásra azután került sor, hogy Jiszráél Gát, a Munkapárt külügyi kapcsolatokkal foglalkozó osztályának főnöke Bécsben járt és megbeszélést folytatott Kreiskyvel az izraeli Munkapártban beállott fejleményekről a legutóbbi választások óta.

Gur beszámolt Peresnek a Kreiskyvel folytatott megbeszélésről.

ütött ki és azt hatalmas robbanások kísérték. Szinte percek leforgása alatt nagyszámú katonai és polgári tüzoltókocsit összpontosítottak a környéken, ezek azonban több mint két órán át nem tudták megközelíteni a tűz színhelyét, a levegőben süvöltöző aknák és lövedékek miatt. Ugyanebből az okokból az oltás céljaira kiküldött katonai repülőgép, valamint helikopter sem tudta megközelíteni a tűz színhelyét.

A polgári és katonai rendőrség lezárta az egész környéket, amely lakosságának nagyrésze az óvóhelyeken töltötte a délutáni órákat. A környéki gyárak és más munkahelyek dolgozói munkájuk befejeztével nem mehetek haza; a rendőrség utasította sa értelmében munkahelyükön maradtak.

Csak délután 5 óra körül sikerült lokalizálni a tüzet s ekkor engedélyezték a gyalogjárók, valamint járművek forgalmát. Kiderült, hogy az egyetlen halálos áldozat egy arra járó dzsenini arab volt, két más ember pedig könnyebb sérüléseket szenvedett.

Ujraválasztották Bár Lévet

A Munkapárt központja tegnap 63.4 százalékos szavazattöbbséggel ujraválasztotta Chájim Bár Lévet volt minisztert és vezérkari főnököt a Munkapárt főtitkárj tisztjére.

A pártközpont 1144 tagja közül 958 vett részt a szavazásban; 607 Bár Lévre, 351 pedig egyetlen riválisára, Eljáhu Speizer képviselőre adta le szavazatát. Simon Peresz pártelnök az első között volt, akik gratuláltak Bár Lévnek.

Két robbanás Jeruzsálemben

Tegnap délelőtt két különböző helyen pokolgép robbant Jeruzsálemben — de egyik esetben sem történt sebesülés. Az első robbanás délelőtt 9 óra körül történt a Geula-negyedben, a 10. számú ház mellett.

Mintegy félórával később a fő város központjában levő Lunz utcában, egy festék üzletben robbant pokolgép. A robbanás követ kezében elégett az üzletben levő teljes árukészlet, de az üzlet tulajdonosának, Jigál Skolnyiknak semmi baja sem történt.

IDŐJARÁS

A meteorológiai intézet jelentése szerint ma lehülésre kerül sor és az égbolt részleg befelhősödik. Várható hőmérséklet: Jeruzsálem, Cfat 8—16, Tel Aviv, Haifa 10—21, Afula 9—21, Tibériás 10—21, Beér Séva 8—19, Ejlát 11—24 fok.

BROADWAY 80 EZ MEGFELEL NEKEM...

Mindig azt hittem, hogy csak egyfajta cigaretta van — amíg felfedeztem a

BROADWAY 80 AT

Arik Sinai

Amerikai keverék 80 mm

JOG, ERKÖLCS, TAKTIKA

Irta: BARKAY ZEEV

Furcsa vetelkedés tanui voltak a héten a Máárách és a Likud között: ki robbantott kevesebb házat a „területeken” és ki tette ezt több erkölcsi alapon?

A miniszterelnök a miniszter tanácsban azt mondta, hogy a Máárách-kormány alatt, 1224 arab házat robbantottak fel Judeában és Somronban, valamint Gázában, a két Likud-kormány alatt pedig negyvenegyet.

Simon Peresz, a Munkapárt elnöke, a miniszterelnök kijelentésére adott válaszában nem szállt vitába a számokkal, viszont azt hangoztatta, hogy a Máárách-kormányok alatt „csak is és kizárólag olyan házakat robbantottak fel, melyek lakói közvetlenül résztvettek terrorcselekményekben, vagy tudtak azokról, de nem jelentették a hatóságoknak; de nem robbantottak olyan esetekben, amikor a gyanúsítottak kiskorúak voltak, vagy a ház lakói nem keveredtek közvetlen formában terrorcselekményekbe”.

Polgári lakosok házáinak felrobbantása általában kollektív büntetés alkalmazása korántsem szimpatikus dolog s kitűnő alkalom különböző rendű és rangú ösztint, és kevésbé ösztint erkölcsi felfolbanásra és tiltakozásra e büntetési mód ellen.

A bét-szachuri házrobbantások, s az azt követő tiltakozások nyomán olyan kép alakulhatott ki, mintha a házrobbantás, mint büntetőeszköz, „izraeli találmány” volna. Márpedig — ez egész egyszerűen nem igaz — s ösztintén szólva, kissé meglepő, hogy sem a Likud, sem a Máárách nem hangsúlyozta ki ezt, habár kétségtelen, hogy mindkét részről tisztában vannak ezzel.

Helyesebb tehát, ha kissé utána nézünk a dolognak. A tény az, hogy a házrobbantásokat, mint kollektív büntetési eszközt, a demokratikus igazságszolgáltatásokról közismert angolok vezették be Erec Jisráelben man tatumji törvény formájában, az 1936—39-es arab zavargások idején. A rendkívüli állapotokra vonatkozó védelmi rendelkezések 119. paragrafusa kimondja, hogy lefogolható, vagy lerombolható olyan ház, ahonnan lövedézek, vagy amelyet biztonság elleni célokra használnak fel. Mj több: az angolok ezen a jogi alapon nem csak házakat robbantottak le, hanem ültvényeket, termőföldeket is felgyújtottak. (Érdekes volna, mellest, kuriozumnak, megtudni, hogy annak idején hány angol képviselő és közéleti személy jelentette be tiltakozását s közölte, hogy szegyélli angol mivoltát e kollektív büntetési mód alkalmazása miatt?)

Mindenesetre, a vonatkozó mandátum-törvény, mind a mai napig életben van, s érvényes a „területekre”, még hozzá nemzetközi jog alapján, mely szerint ilyen területeken a törvények végrehajtása a katonai hatóságok hatáskörébe tartozik.

HAIFÁN KERESNEK

egyedülálló, 50—55—60 éves férfit, aki hajlandó bentlakással állandó kísérője és segítsége lenni egy köztisztviselőben álló rokkant családjának, meleg családi otthon és bánásmód plusz fizetés ellenében. — Magyar, jiddis vagy román nyelvtudás ajánlatos. Kérünk telefonszámot feltüntetni — Az érdekeltek ajánlólevelekkel ellátva forduljanak Haifa, POB. 4094, 4888 számhoz.

Nyilván ennek tulajdonítható, hogy a tiltakozások nem annyira az ügy jogi, mint amennyire erkölcsi vonatkozásait támadják, minthogy, a jogalpok meglehetősen szilárdak.

Igaz: az erkölcs... Mondottuk, hogy a kollektív büntetések mint olyanok, korántsem szimpatikusak, tegyük hozzá most: visszatetszőek, ösztönös ellenkezést váltanak ki az emberből.

De, vajon, gyújtópalackok do bása, kiskorú tüntetők részéről izraeli katonákra, olyan erkölcsös dolog? Az az egyszerű, primitív, de jól bevált trükk, hogy gyerekeket „vetnek be” az izraeli biztonsági közegek ellen, annak tudatában, hogy velük szemben meg van köve kezünk — ez olyan erkölcsös dolog? Az, hogy „a hős palesztin szabadságharcosok” a felelősségre vonás alól kibujva, gyerekekkel végeztek a „piszkos munkát”, őket uszítják az izraeli katonákra, velük dobáltatják a köveket, velük emeltetik a torlaszokat; velük égettetik a gumibroncsokat, ez olyan erkölcsös dolog?

Bét Szachurban kísérlet történt arra, hogy a köveket — gyújtópalackokkal váltás fel. He beválik, ez lesz a módszer: közpör helyett Molotov-palack zápor a Cáhál katonáira. Miért ne? Mit kaphat egy fiatalok? Egy évet? Két évet? Három évet? Majd kiheveri. De az az izraeli katona, aki megsebesül és egész életére rokkantá válik — az nem heveri ki; arról nem is beszélve, ha belehal. Ez a számítás ugyanis. De a felnőtteket, akik a fiatalokat uszítják, szervezik; akik kezükbe adják a gyújtópalackot — azokat nem érheti bántódás, felelősségre vonás. Ez az erkölcs?

Kétes és nem is túl bölcs dolog tehát erkölcsöt keverni az ügybe.

Van azonban a dolognak, jogon és erkölcsön kívül — harmadik vonatkozása is, nevezzük taktikának. Izrael harcot folytat a terror, a különböző ellenséges megnyilvánulások ellen. Ez a harc, a körülményeknek megfelelően, néha elcsendesedik, néha fellobban.

Ismert szabály — melyet Izrael épp elég gyakran hangoztat —, hogy egyetlen új háború sem lehet megvívni az előző háború eszközeivel és módszereivel: minden új háború új stratégiát, új taktikát, eszközöket követel. Ez az a pont, ahol kritizálni lehet a házrobbantásokat: az a módszer, amely célra vezető volt tíz évvel ezelőtt, nem biztos, hogy célravezető ma — sőt, nagyobb a valószínűsége annak, hogy nem — mert megváltoztak a körülmények: most amikor a „palesztin ügy” került a nemzetközi érdeklődés előterébe, méghozzá Izraelre nézve korántsem kedvező előjellel; a nemzetközi, de a hazai közvélemény is sokkal érzékenyebben reagál minden „palesztinokkal” kapcsolatos eseményre, különösen,

ha polgári lakosok házáinak felrobbantásáról van szó; annál is inkább, mert még alig csitulak el a beíruti PFSZ parancsnokság bombázása által felkavart hullámok.

A kérdés tehát nem az, hogy tíz évvel ezelőtt volt-e erkölcsös dolog házat robbantani, vagy ma — hanem, hogy mikor volt célravezetőbb: mikor töltötte be valóban az elrettentés funkcióját és mikor kelt inkább kedvezőtlen visszahatást Izraelre.

Izrael most új politikát alkalmaz a „területeken” annak elősegítésére, hogy az ottani lakosok, — a PFSZ-uszítás ellenére — támogassák az autonómia teret. A jelszó: aki együttműködik annak könnyebb lesz; aki ellen szegül, PFSZ-uszításnak enged — annak nehezebb. Csakhogy ennek a „megnevezítés”-nek a taktikáját, a kijelölt cél elérésére alkalmazott módszert meg kell változtatni, mert a régi már nem megfelelő.

Izrael mindenkor csodálatra méltó leleményességet tanultott harci módszerei megváltoztatása, újítása terén; semmi ok arra, hogy épp a „területek” lakosaival szemben alkalmazott politikájában ragaszkodjon idejétmúlt módszerekhez.

Izraeli küldöttség jelenlétében

Reviczky Imre ezredes emléktáblát kapott Budapesten

REVICZKY Imrénék, az immár legendáshírű ezredesnek, a zsidó munkaszolgálatosok megmentőjének, egykori nagybányai körzeti katonai parancsnokának emlékét most már nemcsak a még életben lévő megmentettek őrzik, hanem egy olyan tábla is hirdeti, amelyet november 5-én avattak fel Budapesten, egykori lakóházán, a budai Mandula utcában.

A több, mint kétszáz ünneplő jórésze a kicsi udvarról az utcára szorult, amelyet — hogy az ünnepség zavartalan lefolyását biztosítsák — ideiglenesen kikapcsolták a forgalomból.

Izraelből mintegy harminc, volt munkaszolgálatos érkezett az ünnepségre, ők a vészorkoszak óta ápolják barátságukat az azóta elhunyt Reviczky ezredes fiával, Reviczky Adám mernővel. Néhány évvel ezelőtt, feleségével együtt, vendégül is látták Izraelben, hogy részvételben az édesapja emléket hirdető cfái utcatábla leleplezésén.

A magyar honvédség katonái

nai tiszteletkört alkottak a házuk körül és vigyáz-állásban hallgatták a Magyar Honvédelmi Minisztérium magasrangú tisztjének, dr. Tóth Sándor alezredes, hadtörténésznek emlékeztetőjét. A szónok elmondta, mint keresztelte Reviczky ezredes a munkaszolgálatosok megsemmisítésének pokoli tervét, miként akadályozta meg azt is, hogy 12—14 éves leventéket Nyugatra hurcoljanak és harcba vessenek, hogyan „lászálta el” a nagybányai gyárak, köztük a Weiser-féle híres Phönix-kémszervár leszerelését és az országból való kiszállítását.

Az emléktáblát, amelyet Herczeg Klára Munkácsy-díjas szobrászművész határos domborműve, az ezredes arcát díszíti, az ünnepség végén elborították az izraeli küldöttség, a Honvédelmi Minisztérium, a Haza-fias Népfront, a Magyar Antifasiszták Szövetsége, a Magyar Izraeliták Országos Központja, a Magyar Partizánok, a Náci Üldözöttek Országos Szövetsége és több más egyesület koszorúit,

valamint a barátoknak és sok más tisztelőnek a virágai.

Az ünnepségről távozva, magam mögött hagyva az emléktábla előtt még időző, megilletődött ünneplőket, izraelieket, magyarországiakat, erdélyieket, felvidékieket, zömükben már hatvan—hetvenéves embereket, kapdilis vallásosokat, reformzsidókat, nyakukban keresztet viselő katolikusokat, puritán protestánsokat és az egykor esetleg „Führer”-t csodáló, német származású evangélikusokat, — elmondgoltam: ha az így békésen, a mult végzetes bűnein elkomoruló, a Jóság, Emberségesség előtt tisztelgő ünneplőket mindenütt ott láthatnánk, ha minden ember olyan volna, mint amilyen Reviczky Imre volt és mint amilyenek az itt most áhitatoson egybegyűltek, akkor a zsidóságnak sehol sem kellene újabb megpróbáltatásoktól tartania.

Egyébként, érdekes véletlen, hogy éppen most járása a budapesti Madách Színház Illyés Gyula „Sorsváltások” című darabját, amelyben az író megemlékezik Reviczky Imre történelmi alakjáról és még az Új Keletet is említi, mint az egyik leg jobb, magyarnyelvű napilapot, sőt — a közönség többségének tetszése mellett — kimondják a színpadon azt is: az évezredek át annyi megpróbáltatást elszenvedett, helyenként még ma is ferde szemmel nézett...

zsidóságnak joga van saját hazájában élnie.

ABEL OLGA

A HITACNDUT OLÉJ HUNGÁRIA

HOH, TEL AVIV
KULTUREST
A tel avivi Hitacndut Oléj Hungaria és Bné Herzl rendezésében
1981. NOVEMBER 30-ÁN, HETPON ESTE, PONTOSAN 7 ÓRAKOR
Kiemelkedő filmjatek bemutatja lesz a HOH. Házárkon 61. sz. alatti nagsteremben.
A német televízió zsidó tárgyú filmet készített, amelynek középpontjában egy vészorkoszak probléma áll. A film címe: „Eminensz” — „Naszacm-lékezés”. Főszereplő: HANNELOE SCHROTH és RONAI ANDRÁS. Közreműködik: RAFAEL KLATSKIN. A film jatek vetítési ideje: 75 perc. A filmet dr. BENEDEK PÁL konferálja.
Ezekben a napokban vetítik a filmet Németországban, — egyidejűen mi is bemutatjuk a magyar nyelvű taglalatnak.
Költséghozzájárulás: 20 sekel. Fénstánnyítás este: 6 órakor.
PONTOS MEGJELENÉST KERÜNK! Mindenkit szívesen látunk és szeretettel várunk!

ARANYKOR KLUB

Tel Aviv Kálischer u. 48.
Értéstitűk mindazokat akik befizettek az „Ejárt-Sarm” kirándulásra, hogy tekintettel a zord időjárásra kénytelenek vagyunk a kirándulást elhalasztani. Kérjük szíves elnézésüket. A befizetett összegeket csütörtökön, vasárnap és kedden visszakapják 14.50—17.50-ig a fenti címen.

A Vezetőség

UJ KELET

67770 Tel-Aviv, Hárákevet 52
FUGGETLEN NAPILAP
Telefon: 330011

Főszerkesztő:

S. HIMMELFARB

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért. — Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Tiberias Hotel Association Tiberias Municipality Tiberias Tourist & Health Center

TIBERIAS

Tiberias a nyaraló és üdülőváros meghívja Önt álomszép vakációra a Kineret partján. Rendelkezésére állnak a Chámé Tveria és a fiatal Chámé Tveria egészséges gyógyfürdői, valamint a termál medencék. Tiberias ideális kiindulópont különböző kirándulásokra a Gáliba, a Golán fennsíkra, a Chermouira és más helyekre. Amikor megérkezik a szállodába, kérje a „vendégeknek járó szelvényűzetet”, amely különleges jogokat biztosít Önnek:
Rendkívüli árszabályozás 20% a fiatal Chámé Tveriaiban (1982. Jan. 11-től 31-ig — 10%), 20% az Eged kirándulásán, 15-20% a kiváló éttermekben 25% a sétahajó vállalatnál és 80% az éjszakai mulatókban.
SZABAD VENDEGLÁTÁS: (akik legalább 3 napig ott tartózkodnak)
• Egyszeri belépés a „Donna Grazia” éjszakai mulatóba
• Egyszeri sétahajózás a Kinereten

Galei Kineret ★★★★★	TEL. 067-92331	Astoria	★★★ TEL. 067-22351-2
Tiberias Plaza ★★★★★	TEL. 92233	Chen	★★★ TEL. 92270
Ginton ★★★★★	TEL. 91861-3	Daphne	★★★ TEL. 92261-5
Ganei Hamat ★★★★★	TEL. 92890	Peer	★★★ TEL. 91641-2
Golan ★★★★★	TEL. 91901-4	Yaalon	★★★ TEL. 91951-3
Gálib	TEL. 92993-4	Eden	TEL. 22450, 90070
Ron Beach	TEL. 91350-2, 21418	Ganei Menora	★★ TEL. 92770
Ram	TEL. 21901-4	Ron	★★ TEL. 20259

VIZONTLÁTÁSRA TIBÉRIÁSON!

A vajudó hegy egeret szült

Írta: SABA J HIMMELFARB

Az utóbbi napok eseményei felidéznek miniszterelnökünk látogatásával, nemrég tett kísérérel, és főbb minisztereinkkel az Egyesült Államokban. Ez a látogatás alig pár nappal azelőtt zajlott le, hogy az amerikai szenátus döntött a Szaudiába szállító AWACS repülőgépek ügyében. E látogatás során az izraeli küldöttség, a miniszterelnökkel az élen, tartózkodott a washingtoni kijelentésektől az AWACS-üggyel kapcsolatban. Ezt a taktikát azal indokolta, hogy Izraelnek nem szabad beleavatkoznia Amerika belügyeibe.

E taktika célja a látogatás zavartalan légkörének a kialakítása volt, legalábbis az izraeli miniszterek úgy vélték, hogy így az atmoszféra alkalmas lesz az Izrael javasolta amerikai-izraeli stratégiai együttműködés megbeszélésére, aminek fő célja olyan konkrét lépéseket megvalósítani, amelyek elősegítik a közelkeleten, amelyben Izrael aktív szerepet játszana, ezzel ellensúlyozva az egyre inkább szovjet beavatkozást a körzetben, amely azal a veszéllyel fenyeget, hogy afganisztáni behatolása után a Szovjetunió nem éri majd be eddigi hódításait, hanem kiszélesíti körzetünkben a hatalmi befolyását.

Ugy látszik, az izraeli küldöttség ezt annak a tudatában tette, hogy Reagan elnök hivatalba lépése első percétől fogva az erős kéz politikája, a Szovjetunióval szemben való erőves kijárást mellett van. Ez a politika egyezne is az izraeli hozzáállással és a stratégiai együttműködésre vonatkozó javaslataival, mert hisz a javaslat középpontjában az a szovjet fenyegetés áll, hogy hódításait a mi körzetünkben folytatja, mely körzet pedig oly nélkülözhetetlen a nyugati világ számára.

Miniszterelnökünknek Reagan elnökkel és hadügyminiszterünknek amerikai kollégájával folytatott megbeszélései az izraeli-amerikai stratégiai együttműködés témáját is felölelték. E téren a legfontosabb Saron tette, aki az amerikai látogatásra már itthon erősen felkészült, és a tárgyalásra magával vitt minden szükséges dokumentumot és adatot, amelyek nem csak azt bizonyítják, hogy Amerikának érdemes stratégiai együttműködnie Izraellel, hanem mindannyak a listáját is, amire Izraelnek az együttműködés keretében szüksége lehet.

Mivel küldöttségünk ottléte során nem küzdött nyíltan az AWACS-ügyet ellen, az amerikai kormányzat nyilván úgy látta, ezekben a szándékban Izrael elvárásait a szenátus ellenére is megvalósítja majd az ügyletet, és megér annyi, hogy cserébe

az amerikai kormányzat megtárgyalja az általunk javasolt együttműködés tervét. Amde az Egyesült Államok dícséretére legyen mondva: az izraeli küldöttség még ott tartózkodott és a széleskörű stratégiai együttműködésről beszélt, amikor már az amerikai külügyminiszter kijelentette, hogy Izrael olyan széleskörű együttműködést, amelyet javasol, ne is reméljen.

Az amerikai külügyminiszter szavai már akkor nagy kétségbeesést támasztottak az amerikai kormányzat szándékai iránt az izraeli javaslattal kapcsolatban, s noha ezek után Izraelben kétkedve fogadták miniszterelnökünk Washingtonban, a stratégiai együttműködés terén elért sikereiről, kormányfőnk a legbiztosabbban visszautasította főképp az ellenzék által hangzott kétélyeket Begin ama állításával kapcsolatban, hogy kifejezett ígéreteket kapott javaslatainkra nézve Reagan elnökötől, s hogy amikor Saron hadügyminiszter a közeljövőben találkozik az amerikai hadügyminiszterrel, aláírásra kerül majd a két állam elvi megállapodása, s megkezdhetik a stratégiai együttműködés gyakorlati megtervezését.

A kétségek azonban nem oszlottak el. Nem csak azért nem,

mert az amerikai kormányzatot láthatóan nem érdekli ez az együttműködés, hanem azért sem, mert nyilvánvaló, hogy ha valamely javaslat Amerika és Izrael kapcsolatainak a kiszélesítését célozza, akkor ez tüstént az arab államok ellenkezésébe ütközik, többnyire azokéba, amelyekre Amerika általában tekintettel van, főként ha kölajtermelők, amelyekről az USA nagybán függ és még sok éven át függni fog.

Hadügyminiszterünk többször is kijelentette: amennyiben kiderül, hogy az amerikaiaknak nem áll szándékukban olyfajta stratégiai együttműködés, amelyet Izrael kívánna, az esetben Izrael se érdekli, hogy milyen szűk keretű együttműködés iránt, amely Amerikát Izraelnél sokkal inkább érdekli.

A november végén Amerikába látogató hadügyminiszterünk megelőzi ott egy küldöttség, hogy e küldöttség célja meggyőződni afelől, anélkül, hogy az utolsó pillanatban meglepetések érnének bennünket, hogy odaérkező hadügyminiszterünk ott már aláírásra készen várja a széleskörű stratégiai együttműködésről szóló emlékirat, a nem

rég otjárt Begin miniszterelnök elképzelése szerint.

Az utóbbi napokban azonban olyan hangok hallatszanak a messzi Amerika felől az ottani külügyminiszter és hadügyminiszter szájából, amelyek szerint Amerika, legalábbis egyelőre, korlátozott taktikai egyezmény-kötést tervez, semmiképpen sem oly széleskörűt, amelyet Izrael javasol. Az amerikai hadügyminiszter pár nappal azelőtt szerepelt a tévé egy sajtóértekezletén, s az általa elképzelt együttműködés példaként megemlíti te a háború idején Izraelben időző amerikai hadöröknek nyújtandó orvosi segítséget, de egy szóval sem tért ki az együttműködés többi vonatkozására, amiről pedig részletesen tárgyalt Saronnal, a legutóbbi amerikai látogatása során.

Nála nyíltabban beszélt Haig, amerikai külügyminiszter, aki elmondta, hogy Izrael nem veszi eléggé tekintetbe, miért csak politikai korlátok között működhet stratégiaiilag együtt Amerika Izraellel Ennél világosabb beszédre talán nincs már szükség. Nem kell nagy bölcsesség annak a ki-találásához, hogy amikor politikai korlátokról szólt, ezek alatt

ezt Begin amerikai látogatása során megígérték, akkor nem sok értelme van az egész látogatásnak.

Amennyiben Árik Saron levonja a helyzet önzekvenciáit és nem megy el az Egyesült Államokba, akkor ez Izrael kormányának szégyenletes kudarcát jelentené, hiszen még mindnyájan élénken emlékszünk az USA-ból hazatérő Begin és Saron ismételt kijelentéseire, önbizalomtól duzzadó felsorolására az izraeli küldöttség által a stratégiai együttműködés terén elért sikerekről. A kormányt többfelől is óvták a javaslatról, főként pedig az amerikai szándékoktól, mert igen kétséges volt, hogy az USA hajlandó az együttműködéssel kapcsolatban emlékiratot aláírni az izraeli javaslat szellemében, az általa körvonalazott méreteiben.

Az amerikai-izraeli stratégiai együttműködéssel ma már nincs mit kérkedni. A végleges döntés már a napokban megtörténik. Nagy kérdés az, milyen következtésekre jut majd Izrael kormányja. A stratégiai együttműködés nagy hegye vajudott, s egeret szült: olyan együttműködés tervét szülte, amely jelentős telenségében egyáltalán nem vágye Izrael terveivel és szükségleteivel.

TISZTA SZIVBŐL ÜDVÖZÖLJÜK

hárv SIMONI JECHEZKELT

v. marosvásárhelyi, jelenleg a rison-lecioni „Hamerkáz” templom rabbiját

70-İK SZÜLETÉSNAJPA

ALKALMABŐL ES MEG SOK ALKOTŐ ES BOLDOG ÉVET KIVÁNUNK 120.IG

Barátj köre és a Marosvásárhelyről Elszármazottak Egyesülete

WIZO — NATANJA

program-előzetes

- November 29-én reggel 6 órakor indulás a Sárml el Seich-ı kirándulásra.
- December 7-én hétfő este 8 órakor TEAEST keretében fellép Eszter Baumwel, Fredy Peer, Zongorán kísér Professor Rosianu.
- December 14-én reggel 10-től este 7-ig BAZÁR.
- December 21-én CHANUKA-EST. Ünnepléses gyertyagyújtás, vacsora, tánc.
- December 27-én délelőtt a sikun szélai Öreges Klubjában Chanuka-ünneplés, a születésnapot ünneplők megajándékozásával.
- December 28-án TEAEST keretében fellép Gábor Tery és Káhane operanékes.

f.steiner

NŐI RUHAGYÁR

MEGÉRKEZTFK AZ 1981-ES ŐSZI, TĒLI MODELLEK

Blúzok, ruhák, szoknyák és kétrészesek (gyapju) 50-52-es méretben is nagy választékban, kedvező áron

Eladási raktár privátoknak: Tel-Aviv, Levanda u. 30, III. emelet (lift van), autóbusz 16. NYITVA EGYFOLYTÁBAN 8-16.30-IG

Marsha Mason
Christy McNickl
NEIL SIMON
FILMJESEN

„Csak akkor fáj,
ha nevetek”

Országos bemutató
„DEKEL” Tel-Aviv
Szombaton este és
egész héten 7 — 9.30

1981.XI.27

3

Minden szemcse...
SPLENDID! Tiszta kávé,
eredeti íz, 100%

Az Elitnek sikerült a kávé jóízűt megőrizni minden csepp SPLENDID-ben!
Most asztalára kerül és ízét nyelvény érezhet.
SPLENDID!
Vegye meg minden szemcse SPLENDID!

Wimmer Jacobsohn Tamir

Uj!

Szeretem az elite kávet.

A HOH haifai szervezete kedden 1981 december 1-én, 4. u. 5 órakor a HOH kultur házában, Pevzner 2

Dán Ofry

író és újságíró.
A Jediot Achronot belső munkatársa

UJ KORSZAK

A KÖZELKELETEN

címen tart előadást.

Bevetzi: SZÉKELY SANDOR, a HOH ügyv. előke.

Háziasszonyok: Hammer Miriam, Berkovits B. Blanka,

Ungár Palma, Blumenfeld Rozsi, Guttman Fanci, Guttman Elvira, Grossz Karola,

Izrael Frida, Lebovits Regina, Löbl Charlotte, Ráth Ibi,

Schwartz Gizi, Sámuel Pirotska.

Terembér hozzájárulás fogyasztással 10 (Tíz) sekel.

Haifa és környéke magyar hívójának minden tagját szeretettel meghívjuk.

A MEGŐRÖKÍTÉSI AKCIÓBIZOTTSÁG

BÉCSI TALÁLKOZÓJA

Nem mindennapi esemény színhelye lesz a bécsi Zsidó Kulturcentrum három napon át, 1981. december 11, 12, és 13-án, (péntek, szombat, vasárnap). Itt fog lefolyni a magyar nyelvterület zsidósága szellemi hagyatékának megőrzésére alakult Akcióbizottság első találkozója, tanácskozási, amelyen részt vesznek és felszólalnak izraeli, magyarországi, amerikai és európai zsidó vezető személyiségek, írók, művészek, rabbik, különböző szervezetek vezetői. Rosenfeld Andrew elnökkel és Csengeri Imre, az amerikai tagozat elnökével az élen, jelen lesznek a Magyar-Zsidó Világszövetség vezetői, valamint az izraeli Magyar-Zsidó Világszövetség elnökségének képviselői.

A találkozó keretében nagyszabású, magas szintű irodalmi és művészeti esteket rendeznek, amelyen izraeli írók, művészek budapesti és európai írókkal és művészekkel egyetemben fognak fellépni.

Vasárnap gyásznap lesz a bécsi főtemplomban a magyar zsidóság 600 ezer mártírjának emlékére. Emlékbeszédet mondának: dr. Eisenberg Akiba bécsi

főrabbi, professor Scheiber Sándor, a budapesti rabbiképző intézet igazgatója és Rappaport Ottó, az Uj Kelet szerkesztője. Ezután sor kerül a tanácskozásra, amelynek napirendjén a magyar zsidóság szellemi értékeinek megőrzésével összefüggő problémák, célkitűzések és feladatok szerepelnek. A tárgyalások alapjául számos beszéd és beszámoló fog szolgálni, az eddig végzett munka eredményeiről és a jövőbeni tervekről. Beszédet mondanak: Slomo Lőrinc Kneszet-képviselő a Kneszet pénzügyi bizottságának elnöke, Héber Imre a Magyar Izraeliták Országos Központjának elnöke, dr. Hacker Iván és Bencur Zeév, a bécsi bizottság vezetői, Rosenfeld Andrew és Csengeri Imre, a Magyar Zsidó Világszövetség jövőbeni terveit fogják ismertetni. Felsőtagi professor Lévi Arje is, a tel avivi egyetem tanára.

Bécsből kapott értesülések szerint az osztrák főváros zsidósága nagy érdeklődéssel várja az eseményt, amely kétségen kívül első ilyen szerű megmozdulása az Európa különböző városaiban szerteszórta élő magyar nyelvterületről elszármazott zsidóknak.

FELVESZÜNK CIPÉSZEKET, SZABÁSZOKAT

STANC GÉPHEZ

DANSKI CIPŐGYÁR, HAIFA

TIBERIAS-UTCA 20. Tel. délelőtt 04-521247.

IPARVALLALAT A HAIFAI ÖBÖLBN

keres

- 1.) VARRÓGÉP MŰSZERÉSZT,
- 2.) VARRÓKAT/NŐKET

Érdeklődés telefonon: 04-721131 munkaidőben

A Magyar Nyelvterület Zsidósága Szellemi Hagyatékának Megőrzésére alakult Bécsi Közéleti Bizottsága

meghívja Önt és családját első európai találkozására, 1981 december 11-12 és 13-án.

PROGRAM

Pénteken, december 11-én 16 órakor: ünnepi istentisztelet a Bécsi Főtemplomban, (I. kerület, Seitenstettengasse 4.) Beszédet mond: dr. Eisenberg Akiba főrabbi. 17.30 órakor: Oneg sábat, (vacsora) a Kaesarea étteremben. (I. kerület, Seitenstettengasse.) Beszélnek: Slomo Lőrinc, Kneszet képviselő, dr. Scheiber Sándor, a Budapesti Rabbiképző Intézet igazgatója. Énekelnek: Vida Viktor bonni, és Pásztor László göteborgi főkántor.

Szombaton, december 12-én 19.30-kor: Irodalmi és művészeti, I. ker. Hofburg, Kongresszcentrum. Közreműködnek: Kishont Efrájim író és filmrendező, (Izrael), Kereszturi Dezső egyetemi tanár, Moldova György író, Gordon Zsuzsa színművésznő, Horváth Ferenc előadóművész (Budapest), Hámori László költő, Svéd Ferenc újságíró, Stockholm, Szombati Sándor író, Brüsszel, Dános Miklós újságíró, Hannover, Bauer Robert Antwerpen, Zoja Amin koncerténekesnő, Rössel Mordecháj újságíró és Benedek Pál újságíró (Izrael).

Vasárnap, december 13-án 11 órakor: Gyásznap a 600 ezer mártírhálált halt magyarországi zsidók emlékére a Bécsi Főtemplomban.

Minden felvilágosítást megad Benzur Zeév, Bécs, Stadtkrug Weiburggasse 3. Telefon: (222) 527955. és Weiss Baba, a Bécsi Zsidó Hitközség irodájában. A részvétel is a fenti címeken jelenthető be.

ELADÓK PRIVÁT
TELKEK

25% juttatás azoknak, akik 1981 december 15-ig vásárolnak telket. Akik készpénzben fizetnek további kedvezmény a fenti juttatáson felül.

- * „NÖVÉ-DÖKÁLIM”-BAN, UJ-ÁTLIT a „Növé-Jám”-parti villanegyed közelében,
- * „NÖÖT-ÁFÉK”-BAN SZABINIÁTÓL KELETRE (KIRJÁT BIALIK)
- * „NOF HAKRÁJOT”-BAN, Uj Tivontól nyugatra az ár: 25.000 sekel készpénzben és a többi 12 részletben, kamat és rögzítésmentesen.

„HASKAOT MIVTACHIM”

Haifa, Herzl 17, tel: 04-668440 04-645542
Tel Aviv, Ben Jehuda 39, tel: 03-659021.
Jeruzsálem, Ben Jehuda 13, tel: 02-232193

„GAZIT”

Kirját Bialik, Hágafen 29, tel: 04-733436

A parókák iránti nagy kereslet miatt

JANEL

JERUZSÁLEMBEN IS
ÖRÖMMEL KÖZÖLJÜK A
BEAUTY WIGS

SZALON MEGNYITÁSÁT

Jeruzsálemben, Rchov Málché Jiszráél 6, tel. 288067
BNÉ BRAKBAN, Rchov Rabbi Akiba 76, tel. 788947

A MEGNYITÁS ALKAMÁBÓL

RENDKIVÜLI AKCIÓ — meglepő árakon

(amig a készlet tart)

Kiváló fodrászok állanak rendelkezésére, Mirjám Bergman a kitűnő parókaakészítő vezetése mellett. Kényelmére mindkét szalon nyitva tart 1981 november 28-án (ב' כסלו תשמ"ב) szombaton este 7.30 órától.

VISZONTLÁTÁSRA!

UJ CHOLONBAN

Fogyókúra, torna, szauna, masszírozás
EDUARD WEIZ
súlyemelő bajnok vezetése alatt. Részletek a helyszínen.
Cholon, Szd. Jeruzsálem 27, tel: 03-806476

HABIMA

Tel-Aviv, nov. 28, szombat

FILOMENA

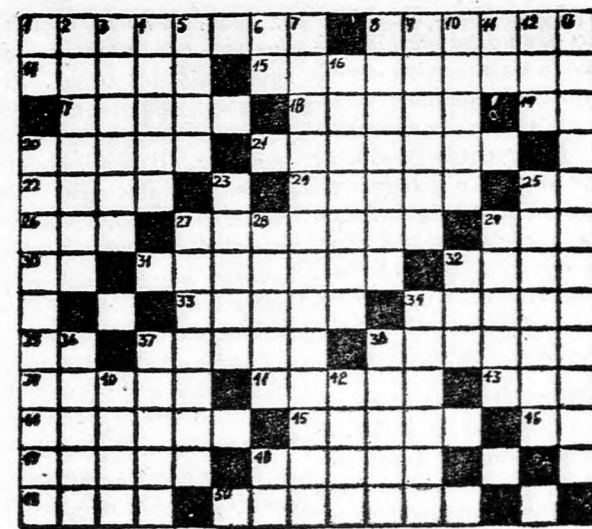
19.00, 21.30

A kisteremben

SZAMŰZÖTTEK

PÉNTEKI

KERESZTREJTVEŒY 104

VIZSZINTES

1. Skandináv állam, 8. „A”
Julcsa barátjáné, 14. Angol regényíró, 15. Ebből a „nincs”-ből IFF, 13. Repülőgépjárművek sok „van” a bankokban(!), 17. Vissza: dombja, 18. Rella betűi keverve, 19. Tűzelő anyag, 20. Világhírű Vissza: szög, pecek német eredetű szóval, 21. Bortároló, 22. B.-vel: Jugoszláv kosárlabda csapat, 24. Téli táj jelzője, 25. Te meg én, 26. Kevert magyar folyam, 27. Ellentétek megoldása, 29. ...Aviv, 30. Cían mássalhangzó, 31. Nagy darab ember, 32. Férfi becenév, 33. Állatok első lábainak neve, 34. Feccskék házhelye, 35. Nem idegen nyelven, 37. Petróleumkutató társaság neve, 38. SIS-el a végén: nem ragályos bőrbetegség, 39. Vissza: radióroza, 41. Felvadás, ékezettel, 43. ...el Arab, az iráni-iráki vizsaly folyója, 44. Norvég kikötőváros, 45. Kevert ivrit, 46. NaCl, 47. Ujra, 48. Női név idegen változata, 49. Jazur arab falu mai neve, 50. Neves magyar író volt.

FÜGGŐLEGES:

1. Se párja, 2. Gyakori skandináv családnév, 3. Olasz város, 4. Afrikai folyam, 5. Seta betűi keverve, 6. Trió-ban van! 7. Az Águdát Jiszráél vezére (O=A), 8. Vissza: messzire, 9. Indiai

10. vissza: Fasor héberül, angol helyesírással, 11. Re párja, 12. IFF, 13. Repülőgépjárművek szerkezetének fontos része, 16. Egyre gyengülő hang (utolsó betű felesleges), 20. Világhírű karmester volt, (végén személynevének kezdő betűje), 23. Vissza: a színek összessége (I=E), 25. Mindegyre várjuk őt, 27. Vasérc, 28. Daled Görögországban, 29. Harmadik franciául, 32. Kevert mór, 34. Női név, 36. Dalgó-nak is csúfolják, 37. Irgalmas is van (ékezet), 38. Egyre terjedő „irodalmi” válfaj, 40. Román Republikánusok Magyar Osztálya, 42. Vissza: Kfár-szábai kórház neve, 48. Lektár.

BEKÜLDENDŐ:

Vizszintes: 1. — 15. — 50.
Függőleges: 7. — 13. — 20.

A P. 103. SZÁM HELYES MEGFEJTÉSEI:

Vizszintes: 26: KORCSNOJ, 39. PAPANDEU, 55. FILUMENA.

Függőleges: 1. EMULZIOK, 12. KONVOJOK, 14. KAR-ÖRÖM.

Nyereménykönyv:

CYRIL HARE:
AZ ELTŰNT KLARINÉTOŠ

2 DIJ AZ 1981. ÉVI CANNESI FESZTIVALON

SZABÓ ISTVÁN
(„Bizalom”) filmje

Ez a film képviseli Magyarországot az 1982. évi Oscar-díj kiosztásán.

MEPHISTO

ORSZÁGOS PREMIER, szombat estétől, november 28
„PEER” mozi Tel Aviv 6.45 — 9.15.
A film hosszúsága miatt pontos megjelenést kérünk.
Jegyek minden jegyirodában.

UJ KELET REJTVENYPALYAZAT 104
SZELVENY

A hét cikke

A kibucnyikok jogos büszkesége

Írta: AHARON JADLIN

A TÖRZSI PROBLÉMA FELVÉTELE az izraeli társadalom mindennapi kiábrándító jelensége. Komoly nehézségek mutatkoznak e téren, amelyeket nem lehet elhárítani. Alapvető társadalmi kérdés az, hogy a törzsi jelenségek sokszor láthatóan megjelennek a társadalmi-gazdasági életében. A szűkösön élő népek közt túlságosan nagy az aránya azoknak, akik az iszlám országokból vándoroltak be. A törzsi elítélésekkel egybeeső társadalmi-gazdasági nyomor-jelenségek megoldását elsősorban a bevándorítás és a szociális politika oldhatja meg, csak ezek révén tekinthetjük a társadalmi egyenlőséget. Ugyanehhez járulhat hozzá a szervezett erőfeszítés a törzsi kultúrák és szokások párhuzamos feladására. Nem azért térünk vissza történelmi hazánkra, hogy kultúrátöréseinket itt elhagyjuk.

Ezzel szemben óvatodunk kell a törzsi ellenítékek kizárására. Nincs veszélyesebb, mint a törzsi törzset vagy társadalmi réteget a másik ellen izgatni. Tudnunk kell a testvéreinkről, hogy az ok-okozati irigység, ami csak széküregbe, bomlasztó háborúkat vezet. A baj megoldása nem egyfajta törzsi fanatizmus, sem pedig az, hogy a társadalom törzsi alapon szerveződjék meg, avagy bünbakat keresen, amelyben minden keskeny el lehet porolni.

ELSŐSORBAN AZT KELL FELSZÁNTANITANI, hogy ha minden vádakat szórjanak az ezekben teljesen ártatlan kibuc mozgalom fejedőre: hogy a társadalmi törzsi viszály során az emberek ki bünbek. Ha van Izraelben olyan életforma, amely igaz, értékes társadalmi hozzájárulásainak köszönhetőleg nyert el élenjáró státuszát, az a kibuc életforma. Ha van társadalmi szervezet, amely annyi nehéz munka, töprengés és gondolat-kezdemenyezés és hosszú távú tervezés árán szerzte meg a társadalmi termelési eszközök és alapanyagok közös vagyonát, az a kibuc mozgalom. Valószínűleg szinte a semmiből, hosszú évek fáradsága árán (az első kibuc most lett 70 éves) nőtt ki a kibucok gyümölcsöző gazdasága, amely egyébként — uszómeden áll a hozzájárulásnak...

Minden kibuc indulásánál nem nélkülözhetetlen az ott álló sivatag fölötti harc. Minden régi kibuc sárral, rozoga barakkokkal kezdte. Minden kibuc kezdeti munkával kísérletezte ki a kibucnak legmegfelelőbb mezőgazdasági terményeket, s csak azt fordult nem is mindennapi munkák felé, hogy foglalkoztatassa a felseperedő ifjú nemzedék és az öregedő tagokat egyaránt.

Egyetlen kibuc sem jutott volna semmiféle, sehol sem ment el. Természetesen ők is részesültek állami támogatásban, de mindenkor az általános fejlesztési tervek keretében, s csak abban a mértékben, amelyben az hazai és gátló tökések, köztük milliók is megkapják, ha hajlandók voltak Izraelben befektetni és ha gazdasági kezdeményezéseiket a kormány kezdeményezések sokszor olyan fejlettségi akciókat is, amiket saját kereteiken belül nem valósíthatnak meg, s így születnek meg a kibucok közötti körzeti üzemek, amelyek a fejlesztési városokká

lakóinak adnak kenyeret. Tudnunk kell, hogy a világ minden mezőgazdasági közössége fejlettségi követi termékei feldolgozását és értékesítését, hogy ki ne használja a közvetítésből meggazdagodó szerek. Körzeti üzemekkel a kibucok megoldották az értékesítés problémáit, egyaránt gondoskodnak a termelők és a fogyasztók érdekeiről, félrelátva a fölösleges közvetítőket. Ez üzemek révén megélhetéshez jutnak a fejlesztési városok munkásai is. Miért kellene hát bevezetni, miért kellene megnevezni? Talán valakinek kárt okoztak?

A kibucnyikok lelkiismeretében állandó szerepet kap a kérdés, hogyan lehet még többet nyújtani az izraeli társadalomnak, mi az ami még megtehető, de elmaradt? Büntudatuk azonban a kibucok nem ismernek, nincs okuk rá. Nem a kibucok ártanak másoknak, nem ők vonják ki magukat a társadalmi felelősség alól. Nem riadnak vissza a nemzeti feladatoktól. Nem neveltek gyermekeiket önszervezővárossá, konvencióvá.

Hát igen, a kibuc emberei büszkék a műveikre. Büszkék a kőműveikre, amelyek nem az egyének a magánvagyonát biztosítják, hanem a kollektív termelési segíti elő. Büszkék arra, hogy ahhoz a közösséghez tartoznak, amely azért ragaszkodik az együttműködéshez, hogy a dolgok kényes és a töprengő egy közös erőfeszítéssel juttassa eredményre.

Gögről itt szó sincs, büszkeségről annál inkább. Miért is ne?

NOHA A KIBUC TERMÉSZETEN FOGVA aránylag kicsiny falusi közösség, amelyet a kölcsönös felelősség fog egybe, mégis mindig igyekezett részt venni az öt körülvevő társadalom életében, s ezt minden lehetőségével gazdasági. Sokkal járult hozzá a multban a héber munka meghódításához, gazdasági különösítéjének megszerzéséhez, a hovátelelemhez. Ezért fejlődik a kibucok a fiatalok még ma is eves szolgálatra az olételepülésekre és az ifjúsági mozgalmakba — kötelező katonai szolgálaton kívül. Ezért serkentik a kibucok a fiatalokat arra, hogy az állandó hadseregben szolgáljanak és ezért fogadják be a kibucok nyomoranyagából származó gyermekeket és ifjakat.

Mindazeken felül a kibucok kezdeményeznek sokszor olyan fejlesztési akciókat is, amiket saját kereteiken belül nem valósíthatnak meg, s így születnek meg a kibucok közötti körzeti üzemek, amelyek a fejlesztési városokká

BESZÉL A MULT

ŐSKORI JÁTEKSZEREK ÉS BABÁK

Az ország különböző részeiben megtartott ásatások leleteiből ki derül, hogy a gyermekjátékszerek és babák nem a modern pedagógia és nevelés segédeszközei, mert már az évezredekkel ezelőtti gyerekeknek is voltak játékszerei.

A nyugat-nevevi Mofálszim kibuc melletti dombokon 1942-ben megtartott ásatások idevonatkozó kiértékelését csak a közelmúltban tették közzé, amikor minden kétséget kizáróan sikerült megállapítani, hogy az ottani sírokban talált ló, tevé és más ismert állatformájú holmik tulajdonképpen játékszerek, mint a kőből, cserépből, sőt porcelánból készített baba-fejek, amelyeket bizonyára fából faragott, vagy rongyból készített testhez rögzítették.

Miután rendkívüli páriát ritki leletről van szó a régészek igyekeztek tárgyi bizonyítékokat keresni az értékelés alátámasztására. A közelmúltban végre megtalálták a „megbízható forrásból” származó igazolást. A Chádérá környéki Arará arab falu mellett feltárt sírbarlangban a római idők szobrászoktól származó gyermek-síriában játékszerek voltak. Közöttük egy cserépből készített kakas, vagy csirke, amelynek testén két szömbölyű lyuk volt, mint a mofálszimi leleteken. Az alsó, nagyobb lyukban volt a kerék helye, valamivel feljebb, a mellrészen levő lyukba fűték a húzásra használt madzagot. A 12 centi hosszú cserépkakast, mint kedvenc játékszert a gyerekekkel együtt temették el!

Külön problémát képzett a baba-fejek azonosítása. Többek között Rámlán és a Jerichó mellett

ti Chirbát al-Máfdszárban találtak ilyen cserépből készített baba-fejeket, amelyekre ráfestették az arcrészeket, a nyakrész viszont kiszélesedett alul, ami megkönnyítette, hogy a rongyból készített bábú testhez rögzítsék.

Ősünk áldozó helye

Az észak-somroni Dzszenin környékén levő Zábábidá keresztény arab falu közelében talált, mintegy 20 centi nagyságú bronzbika nyomán sikerült kiásni egy ősi-izraeli áldozóhelyet, amelyet a jelek szerint, a honfoglalás idején (8200 évvel ezelőtt) a Menásé törzs tagjai szolgált. A magaméneben egyedüli állószeror egy kör alakú szentély közelében helyezték, amelynek központjában áldozati célokat szolgáló hatalmas kő állott.

Az itt feltárt cserép-törmelék segítségével állapították meg az áldozóhely korát. A régészek hangsúlyozták, hogy ez az első, Izraelben talált olyan áldozóhely, amely pontosan megfelel a Biblia leírásának, mert városon kívül, egy magas domb tetején épült (lásd: Királyok Könyve 11.).

Valószínű, hogy ez a bronzból készült bika is a próféták által említett „idegen istenségek” közé tartozott.

Kfár Náchum

„beszélni” kezd...

A Kineret észak-nyugati partján fekvő Kfár Náchumban (Caernaum) folyó ásatások során sikerült feltárni az ősi város, fő utcájának egyes szakaszait, amelyek a tópart irányába lejtettek. Kiderült, hogy a korai arab perioridusból származó ut és a mel-

lette levő házak, egy korábbi időszakból származó ut és házak alapjaira épültek.

Az idén főleg az arab réteg feltárára fektették a hangsúlyt, s jövőre szándékoznak elkezdeni az alatta húzódó korábbi rétegek feltárást. A kutatók célja megállapítani, hogy melyik időszakban kezdődött el a zsidó Kfár Náchum letűnése és fokozatos átalakulása keresztények által lakott helyé. A korabeli feljegyzésekből ugyan is tudjuk, hogy a Kineret parti faluban huzamosabb időn át zsidó templomok és keresztény imaházak voltak egymás mellett.

Az „arab-rétegben” végrehajtott ásatásokból megállapították, hogy a 8. században drasztikusan visszaesett Kfár Náchum lakóinak száma és a falú teljesen elnéptelenedett a 10. században. A következő évszázadokban csak a szezon-halászok jártak itt.

A Misná és a Talmud idejéből származó temetkezési barlangüregeket és három teljesen épp és sötétlen szarkofágot találtak néhány évvel ezelőtt azok a franciskánus szerzetesek, akik törvénytelen ásatásokat végeztek néhány évvel ezelőtt a kolostortól északra fekvő zöldes kertben.

Mint ismeretes már évtizedekkel ezelőtt kiásták és restaurálták egy ősi zsidó templom impozáns maradványait.

Kfár Sálém

ólakói

A telavivi Kfár Sálém lakónegyedben folyó építkezések során, talajgyengítés közben ősi lakóbarlangra bukkantak. A földmunkáló-gépek szerencsére nem tettek kárt a barlang padlójában, ahol aránylag énségben találtak néhány, mintegy 4200 éves agyagtálat és korsót, amelyet most a városi múzeumban őriznek. A barlangot felmérték, lefényképezték, majd betemetették, hogy ne zavarja az építkezést.

FUCHS AVRAM

Chug Jocéj Hungária, Jeruzsálem Agrippas 8 POB. 2154

T. értesítjük, hogy 1981 november 29-ikén, vasárnap este 6 órakor a moádonunk helyiségében

műsoros teast

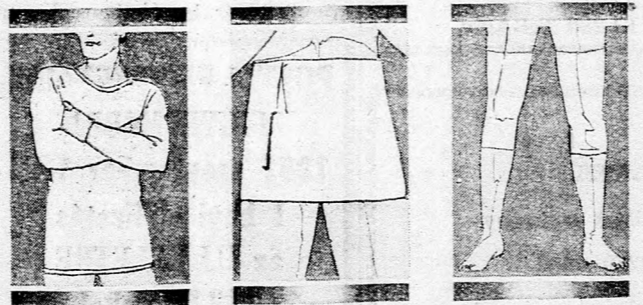
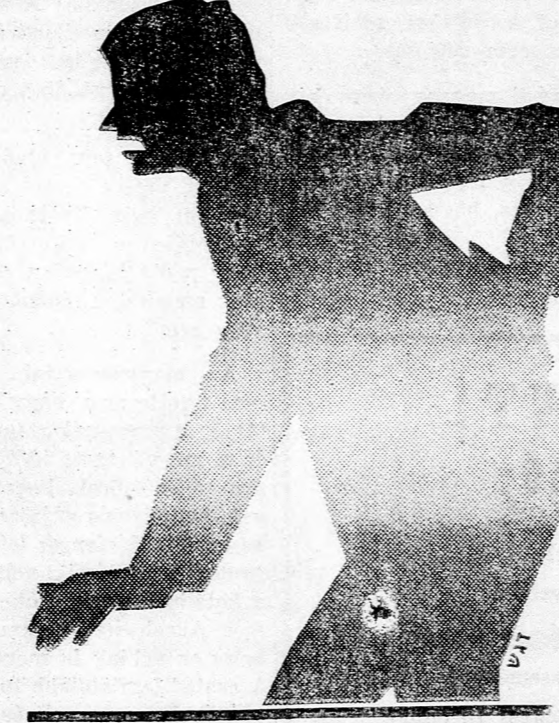
keretében dr. KEREN ANDRÉ, jeruzsálemi egyetemi előadó tanár, a Bikur Cholim sziv. osztályának főorvosa a „Szívbetegség problémái” c. előadásának második részét adja elő. Kérdések és feleletek. Költséghozzájárulás 8 sekel. Szeretettel várják az érdeklődőket a háziasszonyok: Mozes Jolán, Neumann Paula Peszi, Fisch Edit.

MOSKOVITS

ORTOPÉD MUNELY

30 évi gyakorlattal Különleges sérvkötők (megoldja a legnehezebb eseteket operáció nélkül). Ortopéd fiúzó, cipő-betétek, gumiharisnyák, stb. T.A. TSERNICHOVSKI 1 (Allenby-sarok). Tel. 281693 Fiókok: Natanja, rech. Smilansky 13 (passzázs), telefon 053-38967. — Petách Tikva, rechov Chájim Ozer 30. — Rechovot, rechov Herzl 187.

GYÓGYSZER AZ ŐV ALATT

ANGORA EGÉSZSÉGÉS DIVAT

Megoldás a hátfájdalmak megszüntetésére Fűző/hátvédő angora gyapjuból Orvosek ajánlják nőknek és férfiaknak — minden méretben Kapható: gyógyszertárakban, supermarketekben, ortopédiai üzletekben, a Hámásbir Lácarchánál, a Kol Bo Shalomban és a jobb női fehérnemű szalonokban.

TABÁK LÁSZLÓ: «Lemondtam a világlelősségről»

Bugrasov Miklós könyvkiadó

Esemény. Már mint Bálint György-i értelemben. Ugyanis, 1938 nyarán a nagy magyar esszéíró a következőket vetette papírra: „Nem csak az esemény, ha valaki a Körút sarkán handabandázva ivólt az emberek ellen, hanem az is, ha valaki szerényen, csendesen leír néhány őszinte felháborodott mondatot és azt nyilvánosságra hozza, hadd hallja a világ, hogy neki sürgős közölnivalója van az emberekről az embereknél”.

Nos, Tabák Lászlónak hosszú évek óta sürgős közölnivalója van az embereknél az emberekről és ezt ma közzétesse a világra való nyitottságot is.

Ahhoz, hogy meghatározzuk ennek a gyűjteményes kötetnek a műfaját, kissé vissza kell pillantanunk a szerző multjába. Ugyanis nem csak a szatirizáló hajlam és a talentumnak nevezett adottság határozza meg az író és műve sorsát, hanem az életkörülmények sokasága is. Tabák László például, amióta az eszemet tudom, társbérletben él a veszéllyel. És nem is akármilyen veszéllyel, a deportálástól a szakmai félreállításig minden fokozatát végigjárta ennek a nehéz társbérletnek. Van aki belenéz a szemébe, s van, aki a keserű, de mégis megmólyosított humor és szatira mentőövétbe kapaszkodik. Ez a helyzet Tabákkal. Épp ezért immár nem csupán stílus, vagy műfaj kérdése merül fel. A szerző ösztönös magatartásává válik a szatirikus lét, olyanná lesz, mint amilyennek a mindennapi életében, de főleg írásaihoz megismertük.

Mi ennek a lényege? Mivel vérbeli humoristáról van szó, engedjünk meg nekem, hogy kissé ironizálva, így fejezzem ki a szerző soha ki nem mondott ars poeticáját:

„Hibáimmal együtt, nagyon szeretem az embereket...”

És ezzel a mondattal eljutottunk a „Lemondtam a világlelősségről” belső magjához, azaz a világ imádatának és megjavításának alig rejthető szándékához. „Világot írtam és ez nem tulság, ugyanis Tabák legkisebb írásában sem adja alább — az egész emberiséget szeretné megnevelni, megjavítani, és csinósítani, de mivel tapintatos fiú, mindezt áttételesen közli velünk, sőt tréfásan, viccesen, igen szórakoztató, színpokázó módon, olyan ravasz, írói csattanókkal, hogy a végén még nevetünk. hahotázunk is — noha sirnunk kellene.

A kötet több mint 25 szatirájában organikus bomlik ki egy sajátos és utánozhatatlan eleven-szerű stílus. Tabák László hihetetlen könnyedséggel lényegíti át az izraeli hétköznapiakat, veszi célba a világpolitika groteszkuségeit, semmi és senki nem tabu a számára. Olyanokat mond ki, olyan helyzeteket helyez élesre, olyan kényes témákat forgat az ujjja körül, amire sokan gondolkodnak, de kevesen vetették eddig papírra.

Világos, hogy Tabák László írói pályafutásában új lépcsőfokot jelentő, döntő tényező Izrael, az ősi-új ország szabad és szabados légköre. A zsidó ország pezsgő élete kiapadhatatlan nyersanyag forrása valamennyi szatirájára: a címadó „Lemondtam a világlelősségről”, „How do you do Mr. Milton Friedmann”, „Fel torreador!”, „A kérdőívek költészet”, a „Hihetetlen történet”, „Dacos lélekűvárok áldozatai”, a „Kutyaélet” és a többiek (szinte mindegyiket felsorolnám), a mai modern izraeli élet legkülönbözőbb vetületeit tükrözik.

Tabák hihetetlen fantáziával dolgozik, beletesz mindent, apait-anyait, a legrövidebb

TABÁK LÁSZLÓ LEMONDTAM A VILÁGFELELŐSSÉGRŐL

szatirába is, mint aki tudja, hogy nem az írás hosszúsága dönti el a szöveg értékét, hanem a minősége: És itt ki kell mondanunk, hogy az igényes minőségi kivitelű írásoknak egész sora (persze itt-ott akad kevésbé átgondolt és megmivelt szöveg is a kötetben) teszi rangossá és irodalmi eseménnyé Tabák László kötetét.

Hogy néhány megállapítása, írása, bonyolultsága, célzata, élessége vitára kényszerít? Ez természetesen! Hiszen Tabák nem kabará-humort ír, nem sikamlós, kis, könnyed eszegetéseket, poros viccecskéket produkál, vagy egyszerűen csak mulattatni akar, hanem halálosan komolyan veszi a humort. Mint elődei, példaképei — s ebből sincsenek sokan a vi-

lágban —, mert kutyanehez művészet rangos szatirát írni.

De irodalmi riportot és jó novellát produkálni sem könnyű. Érdekes, hogy Tabák László ezen a téren is megállja a helyét. A nehéz fajsúlyú szatirák írója, hirtelen szentimentálissá válik, elmélázik a zsidó multon, megbámulja a csillagokat és már nem akar mást, mint szépen élni, emberül ebben az országban, amely nem csak hazát nyújtott neki, hanem otthont, kibontakozási lehetőséget, új reményt, szélesedő látókört s ki tudná, vajon leltározni, hogy még mi mindent.

Legszébb novellájának „A fa, amely Joszi volt” című költői ségű és merész megoldású, szomorú írását tartom, mint ahogy legművészebb irodalmi riportja a Bét Háfucotról szóló „Isten börtönévei”. De sehogyan sem tudom elfelejteni a félelmetes hangulatú „Kötéljáró”-ot sem, amelyben szinte minden szerelmes férfi és minden galánt zsidó magára ismerhet, vagy a „Mitlák, a császár” című írást, amelyben Misi a kiszolgáltatottság megtestesítője „némi töprengés után elhatározza, hogy az elcsattant fontra nem ő kanta, hanem ő adta”. Micsoda merész, írói halálugrás! Sikerült, mert igaz és vév álommal teli gondolatot tartalmaz, amelyben két-három ezer év fájdalma is felsajog.

Az olvasó tehát olvan könyvet kap Tabák Lászlótól, amelyben mennyiségszerűen a nevetetés kapott nagyobb teret, de amiben kilenc mély hurokon zenő novella idézi az emberi sorsok megrendítő akkordjait.

Szerencsére a szatirák olv gazdagok árnvalatokban, hogy a novellákon borongó olvasó üdülésszerű visszatérhet a könnyű, hahos humorhoz, mert mindig talál majd bennük olyan ötletet, fordulatot, szótátétot, amit első olvasásra nem vett észre.

Az izraeli magyar jisiv két-szótelenül gazdagabb lett ezzel a könyvvel. De gazdagabb lett az egész izraeli irodalom is, mert nem kétséges, hogy e kötet számos írása a héberül olvasók számára is rövidesen hozzáférhetővé válik.

EGY MEGRENDÍTŐ OLVASMÁNY

A vészidőszak sok egyszerű emberből csinált író. Emberek, akik távol álltak a könyvtáras mesterségtől, a nagy Vész után úgy érezték, könnyíteniük kell fájdalmakkal telt lelkükön, el kell mondaniok az „ott” történeteket, hogy tanuljanak, okuljanak azok, akiket a sors megkímélt a szörnyűségek átélésétől. Ezek egyike Hárfenezs Jechez-kél, akit családjával együtt deportáltak Kolozsvárról és tizen-négy hónap alatt fenékig ürítették a kinok serlegét.

A „Bökáf Hákelá” címet viselő, több mint négyszáz oldalas könyv bizonyos tekintetben egyedülálló. Először is azért, mert a kevés munkák közé tartozik, amelyek Észak-Erdély zsidóságának a tragédiájáról írnak. Egyedülálló azért is, mert szigorúan hagyományos életmódot folytató zsidó és hitű emberek csak ritka esetekben írnak memoárokat. A vészidőszakkal foglalkozó írók javarésze nem vallásos, munkájukból hiányzik az úgynevezett „Kjodus Hásem”-motívum. Hárfenezs könyve kihangsúlyozza a zsidó mártírom-tus „Kötéljáró”-ot sem, amelyben a könyvben az olvasó megismerkedik a hit határtalan erejével.

A legnagyobb nyomorúság idején, a pokol fenekén is fontosnak tartották a vallásos zsidók, hogy a lehetőségek keretében megőrizték a hagyományos élet formát. Szegevényes nani margarín-adagjaikkal levettek, hogy chánuká idején világosságát gyújtsanak. Cseruza-esonkokkal írtak le emlékeztető imá-foszlan-vokat, hogy a fohászoknál aká-rók imádkozhassanak. Voltak, illetve megmaradtak valahogyan szemérmesülők, de Tálit, vagy Tálit. Kátán nem volt. Kenyeret adtak, életet biztosító kenyeret egy darabka vászonért, amely-hez hozzákötötték a ciesszt.

Zsidók Tóra-tekereket hoztak magukkal és azokat átölelve lépték át a krematórium küszöbét. E részleteket olvasva I. L. Perc, a halhatatlan jiddis író „Három áitándék” című elbeszélése jut eszünkbe: A zsidó mártírológia és a szellemi értékekért való áldozatosság nem Auschwitz-cal kezdődött, de itt érte el csúcspontját.

A könyv sok olvan kérdést vet fel, amely a mai nánig sem oldódott meg. Hasznos volt-e a hagyományos zsidó optimizmus, vagy pedig káros? a családi fészek megőrzése indokolt volt-e vagy sem?

A magyarországi zsidóság nem értette meg, hogy a régi értékek elvesztették tartalmukat és a megváltozott idők radikálisan ártértékelést követelnek. A vak optimizmus százezerek életébe került. Hárfenezs leírja, hogy pontos értesüléseik voltak, hogy a halálba viszik őket. De ők még Auschwitzban sem hitték, hogy ez velünk is megtörténhet. A család legfiatalabb tagja, Gerson Budapesten volt és a gettóba-vonulás előtt írt szüleinek, könyörögve; ha életben akarnak

maradni meneküljenek, amerre csak tudnak.

Az apa erre szülői tekintélyelátbavetésével megparancsolta fiának, jöjjön azonnal haza, hogy a család együtt lehessen. A kiskorú fiú válasza így hangzott: „Sosem mondtam ellent szüeimnek, de most bocsássatok meg, nem hallgatok reáto”. Mert a szófogadás egyenlő lenne az öngyilkossággal. Drága szüelim, most az egyszer hallgassatok ti rám, hogy életben maradhassatok. Nem hallgattak rá, útjuk oda vezetett, ahonnan a család nagy része nem jött vissza.

A könyv nemcsak a németek viselkedését írja le, hanem pelengere állít egyes heftligekeket is, zsidókat, akik képesek voltak ellopni bajtársaik utolsó falat kenyerét. Olyan apáról is ír, aki gyermeke adagját lopta el. De ezek csak rendhagyó esetek. Nehéz is pálcát törni felettük, mert nem mindenki képes arra, hogy ember maradjon az elállatiados körülményei között.

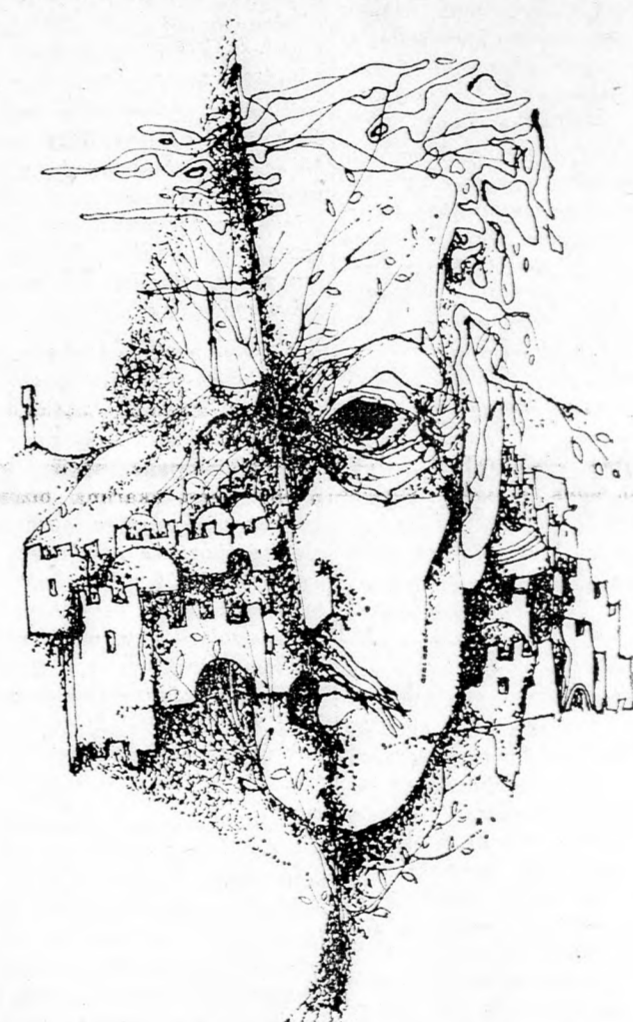
De a léger-élményeknél is megrendítőbb annak leírása, ami a felszabadulás után történt. Amikor a megőrzés végett átvett értéktárgyakról a meglepett „jóbarátok” azt mondták, hogy azok „elvesztek”. Volt rá eset, hogy az ablak-ajtó nélküli egykori otthonban a földön kellett aludnia a visszatérőnek, mert az ágyakat is elhordták.

Hárfenezs egykori hazatérésekor lakásának az udvarán észrevette, hogy a kút be van tömve. Érdeklődésére a szomszédok elmondták, hogy nem tudták mihez kezdeni hatalmas könyvtárral, a kútha dobták a könyveket...

Ajánlatos olvasni a könyvet mindenkinek, aki nem fél az emlékezéséstől. Amikor letesszük kezünkbe a könyvet, még inkább tudjuk értékelni a Gondviselés nagy ajándékát, Izrael államát.

Rössel Mordecháj

FUX PÁL AUSZTRÁLIAI KIÁLLITÁSA

November 22-én nyílt meg a sydneyi Art Gallery-ban Fux Pál jeruzsálemi festőművész kiállítása. A kiállítást Justice Dennis Mahoney, Q. C. nyitotta meg, dr. Morse Livá, izraeli főkonzul jelenlétében. A tárlatot az ausztráliai izraeli kulturális kapcsolatokat ápoló társaság patronálta. A művész bibliai témájú kompozíciókat, miniatűröket és az úgynevezett „páros sorozatát” állítja ki, amellyel Izraelben nagy sikert aratott.

MEGJELENT! TABÁK LÁSZLÓ: LEMONDTAM A VILÁGFELELŐSSÉGRŐL

Szatirák, humoreszkek, novellák.
Ön se mondjon le az egészséges nevetésről!
Az év magyar nyelvű irodalmi eseménye!
Ára: 100 sekel. Külföldre légipostával 10 dollár.

Megrendelhető:
TABÁK LÁSZLÓ, P.O.B. 28 116 / 61 280 Tel-Aviv.

E HÉTEN!
2-6 AJTÓS SZEKRENYEK
1400 sekel ajtónként — kétemeletes szekrény
dupla ágyak + matracok 3250 sekel.
Íróasztal 1200 sekel
«REHITÉJ SÉM»
BUGRASOV 26 (a pincében). T. A., 03-280493

POSTAI FELFIZETŐINK
FIGYELMÉRE!
1981 szeptember 1-től
1 havi előfizetés
az UJ KELETRE
112.50 sekel
értékeltáblettadóval
az esedékes összeget ezen az áron fizessék be a hónap elején. A kiadóhivataltól

TUDOMÁNYOS FELKÉSZÜLTSEGET
IGÉNYLŐ CÉG KERES
**SZERVES
VEGYÉSZEKET**
BS. MS. PhD (szintézis). Telefon: 04-225175,
este 04-253466.
(Angol nyelvtudás szükséges)

RÖSSSEL MORDECHÁJ:

ÉJN-ÁJÁLÁ

Már nem emlékszem, hány esztendője annak, hogy riportot írtam Ejn Ajáláról? Tizenöt, husz, vagy talán ennél is több. Valamikor nagyon bennfentes voltam ebben a gazdaságban, amely a hisztadruti Tnuat Hámo sávi szervezethez tartozott, de miután a tagság több mint 90 százaléka magyar nyelvtudóval elszármazott hithű ember volt, akik a vézskorszak ellenére is mélyen vallásosok maradtak, süri fordultam meg egyes tagok házában.

Nem lesz érdektelen visszpillantani a falu múltjára és össze hasonlítani a tegnapi és a mai valósággal. Változott-e valami és ha igen, mi?

NEHÉZ KEZDET

Közvetlenül az állam megalakulása után, a tömegeljárák idején, amikor a megélhetés súlyos gondot jelentett és a mindennapi kenyeret többnyire nehéz nap számos munka után lehetett csak előteremteni, 45 szlovákiai, anyaországi és erdélyi zsidó összeült tanácskozásra. „Ha már ilyen nehezen kell dolgozni, miért legyünk napszámosok és nem a magunk urai?” — kérdezték. Felkeresték a Szochnut telepítési osztályát és elmondták, hogy ők szövetségi falut akarnak alapítani.

A Szochnut felajánlotta nekik a Haifa és Zichron Jákov között fekvő területet, amelyen eddig arabok gazdálkodtak, akik közben elmenekültek. A föld sziklás volt, alkalmassá kellett tenni a termelésre. Az asszonyok végeztek a talajjavítás nehéz munkáját, mert a férfiak külső munkán voltak, hogy legyen miből megélni, amíg a föld hozama biztosíthatja a megélhetést. A férfiak, miután hazajöttek a bér munkából, szintén nekiláttak a földmunkának. A modern, európai otthonokban született asszonyok köréről lekopott a lakk. A kezek kérgesek, sebesek lettek, a napi 12-14 óras munkától. Megszállottak módjára dolgoztak, mielőbb önállóak akartak lenni, hogy gyermekeiknek megfelelő nevelést nyújthassanak. Sietni kellett, mivel a tagok javarésze már nem volt fiatal és az Auschwitz utáni második házaságból született gyerekeknek mindent akartak nyújtani.

A szorgalomnak meg is volt az eredménye. Rövid idő múltán felcserezték a Szochnutól kapott 24 négyzetméteres blokkokat, szép, tágas házakra, amelyekből nem hiányzott semmi, ami az egykori otthonra emlékeztet.

KONJUNKTURA ÉS VÁLSÁG

Aki nem volt az országban az ötvenes évek elején, az nem fogja fel, mi is volt tulajdonképpen az úgynevezett „céna-rendszer”. Az élelmiszert és ruhaneműt adagolták a legcsekélyebb apróságot is csak jegyre, pontok ellenében lehetett kapni. Ez idő tájt napi fél tojás járta fejünként és a hus a legnagyobb fényezésnek számított. A halfilé volt a nemzeti eledele. Az állam minden támogatást megadott, hogy elősegítse a mezőgazdasági termelést. A mosávk jelentős kölcsönöket és szubszídiumokat kaptak, hogy csökkenthető legyen a külső országokból importált élelem. Természetes, hogy a mezőgazdák kötelesek voltak beszállítani a termelést, de a gazdák igyekeztek a beszállítás mellett az ugynevezett „szürke-piacot” is ellátni. A fekete árak összehasonlíthatatlanul magasabbak voltak a hi-

vatalosan megszabott árnál és akinek volt pénze, örült, hogy nem kellett sorba állnia és beszerezhet a ritkaságszámba menő produktumokat.

Ebben az időszakban sokan alapozták meg magukat, igaz, nehéz munka és jelentős kockázat után.

De a konjunkturát válság követte. Tervgazdaság híján hamarosan mezőgazdasági termékek leszállították el a piacot és olykor a paraszt az önköltségeket sem tudta fedezni. A hus termelés nem volt kifizető, a zöldségeket leszedetlenül hagyták rothadni a mezőkön, mert az árak nem fedezték a betakarítás munkájával járó költségeket. A tegnapi hasznokat felemészítette a káotikus, irányítás nélküli gazdaság.

A NEVELÉS

Azokban az időkben, mintegy 200 gyereke volt Ejn Ajálának, akik közül 90 látogatta a nirecsoni vallásos körzeti iskolát.

A születési arányszám azért nem volt magas, mert a nők nehezen dolgoztak és már túl voltak az első ifjúságukon. Ezzel szemben pénzt és áldozatot nem kímélve, a gyerekek a legjobb nevelést kapták. Kétüni középkorú lákba és jesivákba jártak és a katonai szolgálat leteltével többen egyetemre mentek.

A mosáv tagjai — kivétel nélkül — hangoztatták, hogy a gyerekek akkor is tanulni fognak, ha meg kell vonják maguktól a kenyeret. Olykor megkérdezték tőlük, nem akarják-e hogy a gyerekek mezőgazdák maradjanak? Legtöbbször így válaszolt: „Elég, ha mi kinlődunk, nekik könnyebb életet akarunk biztosítani”. Ennek ellenére, nem egy gyerek akadt, aki főiskola, vagy jesiva elvégzése után felvette a munkaruhát és mosávnyikká vált. Inkább vonzotta őket a földművelés, mint az akadémikus pálya.

A „KÉSZER” ÉS A „NÁRICOCH” HÁBORUJA

Ma hihetetlennek tűnik, de volt idő, amikor a falu „premier plán”-jában nem a gazdasági, vagy a megélhetési problémák álltak, hanem az ima „nuszách”-jának a kérdése. Életfontosságot tulajdonítottak a kérdésnek, hogy a reggeli imát, „Báruh seámár”-nál, vagy „Hodu”-nál kezdik, hogy mondanak-e „K’gáv nár”-t a Sábát fogadásakor, hogy az Isten magasztaló keduását a „Keter” vagy pedig a „Ná áricách” szavakkal kezdik-e?

Nem változtatott a helyzeten, hogy Ejn Ajál földművesei nem voltak tudatlan „Am háárec”-ek: javarészü jól tudta, hogy akár „Mizmor sir chánukát”-nál, akár pedig „Hodu”-nál kezdik az imát, „Borchu”-nál feltehetően találkozniuk kell a ritusoknak. A tudat, hogy mindkét imarend szent és a lényeg az, hogy minél több hívő keresse fel Isten házát, nem csökkentette a vita hevét. Mint az egykori magyarországi, vagy erdélyi városokban a vízözön előtt. Huszharminc éves barátságok bomlottak fel és több tag mérlegelte a mosávól való eltávozás lehetőségét. Képtelenek voltak megszólítani, mert ha az „áske nár” ritus szerint imádkozott, a „szefárd”-ok elleneztek és fordítva. Inkább nem vettek fel saktert. Ügyvédekhez és rabbinikus bíróságokhoz fordultak, de egyik sem találta meg a megbé-

kélés lehetőségét. És mindez nem a Méá Seárimban játszódtott le, hanem egy, a Hisztadrut hatáskörébe tartozó településen.

AZÓTA...

Hát igen, azóta sok víz folyt le a Jordánon. Az akkori és mai Ejn Ajálát alig lehet összehasonlítani. Az alapítók jelentős része eladta gazdaságát, amikor elérte a nyugdíjkorhatárt és a pénzen lakást vásárolt valamelyik nagyvárosban. Mások gyerekeiknek adták gazdaságaikat, akik csak kevés esetben élnek szüleik szellemében. A mosáv tagságának negyven százaléka nem folytatja a földművelést, hanem városban dolgozik, villákban lakik. A földet és a vízjogokat bérbeadják és a bérletből származó pénz nem a megélhetést, hanem az életnivó emelését szolgálja.

Ujabbban a Jámitból érkezett nagy végkielégítést kapott ember nap vásárolnak itt gazdaságokat. Lerombolják a régi házakat és új luxusvillákat építenek maguknak. Futja a sok millióból.

A „vallásáború” és a hitvitákat felváltotta a vallási kérdések iránti közömbösség. Hétköznap csak ritkán van minjén, szombaton és ünnepeken összegyűl 2-3 minjára való imádkozó. Senkit sem érdekel már a „Nuszách”, az imarend.

A sábiti pihenőt megzavaró traktor, vagy autó berregése sem megy ritkaságszámba. Valamikor ez kizárt dolog volt. A nem vallásosak is tiszteltben tartották a vallásos többség érzelmeit és tartózkodtak a nyilvános szombatszegésről. Sok esetben a még itt élő vallásos öregek gyerekei is, akik vallásos nevelést kaptak, csak kegyeletből, a szülők iránti tiszteletből ügyelnek többé-kevésbé a vallási előírásokra.

A fiatalok fel vannak háborodva, hogy az új tagok, az összetag mintegy 40 százaléka csak lakóhelynek tekinti a tegnap még virágzó mosávot. Igyekeznek változtatni ezen a helyzeten, de valószínűtlen, hogy tehetnek ellene valamit. És az itt élő vaticok, akik átéltek az alapítás heroikus korszakát, fájdalommal és nosztalgiaiával gondolnak a Tegnagra, amikor az alkotó munkát, a paraszttá válást cionista tettnek tekintették és felteszik maguknak, fiaiknak a kérdést: visszatérnek-e még a régi napok?

KÜLDJÖN

VAMMENTES IKKA AJÁNDÉKUTALVÁNYT MAGYARORSZÁGI ROKONAINAK ÉS BARÁTAINAK CHANUKÁRA

A novemberi listát chanukaj kiosztásra nov. 27-ikén zárjuk. A november 27-ike után hozzánk beérkezett megrendelések már csak januárban kerülhetnek kiosztásra Magyarországon.

Megrendelőhelyek:

HAIFA: Hákohén úr, a HOH helyiségében. Pevsner u. 2. naponta (péntek kivételével). d. e. 9-11-ig. Telefon: 04-667435. Lakás tel. 04-88824.

JERUZSÁLEM: Jeruzsálem könyvtár, Jávec utca 2. — Telefon 02-233369. Üzleti órák: 9-11-ig és 4-6-ig. — Kedden délután zárva. — TUZEX bonok is kaphatók. TEL-AVVIV: Hadash könyvtár, Nesz Ciona utca 4. — (Bejárat az utcába a Ben Jehuda 7-es számánál). Tel. 659684. — Az üzlet reggel 9-től este 7-ig nyitva megszokottá nélkül. Pénteken déli 1 óráig.

Levelezés kizárólag: EGGED MIRJAM, 62160 Tel-Aviv, P.O.B. 26116

IKKA az egyetlen vá- és minden egyéb költségmentes küldés lehetőség MAGYARORSZÁGRA

TUZEX ajándékbonok kaphatók

Csehszlovákiába való küldésre.

TESSÉK, VITÁZZUNK!

Nem szótlan és nem szólok hozzá a Wagner-vitához se pro se kontra, annál az egyszerű oknál fogva, hogy szerintem nálunk ugysem lehet Wagner előadói. A „Gesamkunstwerk” hitvallóját, a zenedráma műfajának megteremtőjét ugysem lehet néhány zenekari pillanat folyamán megismerni. A wagneri „összművészet”-ben a költői-filozófiai és a drámai-színházi elemek a zenével egyenrangú szerepet játszanak, s a filharmonikusaink körülbelül annyit tehetnek ebben az ügyben, mintha például Verdi operanyitányain ke reszül akarnák megismertetni egy olyan közönséggel, amely egyebet nem hallhat tőle. Olyan zenei színházunk pedig, amelyik jellegzetes wagneri zenedráma bemutatná, nincs, s ezzel a pontum!

Engem most a kíváncsiság késztet szólásra. Miről olyan erős ez a vírus, hogy már több mint két hónapja belázasította közvéleményünket, sajtót, TV-t, koncerttermet, kispolgári szalonokat, s végül a tel avivi utca népet is? Hiszen még most is „virulens” ez a vita-bacillus (lásd a „Jediot Achronot” 1981 november 11-i cikkét, Natan Rottenstreichtől). Azt szeretném kipróbálni, van-e ebben a nagy vitázó kedvben némi ösztönös érdeklődés iránt, vagy abban, Wag neren kívül, minden rendben van már? Ugy vagyunk-e ezzel is, mint közéletünk számos más problémájával: akkor kezdünk érdeklődni iránta, ha valami jó kis (vagy nagy) botrány támad körülötte? Ezért, kísérleti légkörbenként, számyra bocsátok néhány vitatémát.

1. Miért nincs a mi elemi iskolánkban, (a középiskolákról nem is beszélve) rendszeres és módszeres zeneoktatás? Hiszen van minisztériumi szakosztály, tanfelügyelők, tantervek, tankönyvek, szemínáriumok és köllségeket. Mégis, 17 éves megfigyelésem szerint, a valóságban a következő változatok léteznek: a) semmilyen zenei oktatás; b) heti egy énekóra, szaktanár nélküli, csunya, rekedt gajdolás akordeon kísérettel, vagy anélkül; c) jószándéku szaktanár az év elején elkezd a zeneelméleti oktatást, megtanulják a vonalrendszert, a violín-kulcsot, 1-2 hangjegyet, aztán valahogy abbamarad az ügy, mert vagy a tanár megy el, vagy az iskola kezd spórolási hadjáratba, vagy

a gyerekek rosszul viselkednek az unalmas órán; d) Közadomá nyokból berendeznek egy gyönyörű zeneszobát. Felszerelik a tefonnal, lemezekkel, filmekkel és mindenféle drága, pedagógiai anyaggal. A tanár analizálja a „Péter és a farkas”-t vagy Saint Saens Állatkarnevalját lemezhallgatással egybekötve, aztán valahogy megint abbamarad az egész. Miért, miért, miért van ez így? S ha így van, ki fog 20 év múlva a Filharmonia koncertjeire járni? Vagy nincs így? Nincs igazam?

Tessék hozzászólni!

2. Milyen zenepolitikát folytat az izraeli televízió? Miért asszociálja a tömegek tudatában a klasszikus zenét a gyásszal, szomorúsággal vagy a fennkölt unalommal? Ahányszor valaki meghal, vagy valami tragikus esemény történik, abbamarad a rendes műsorközvetítés és elővesznek egy klasszikus lemezt. Nagy ritkán, minden rendszeresség és műsorpolitika nélkül, a jeruzsálemi szimfonikus zenekar egy-egy szürke műsorával, vagy pedig éjjel-éjjelén valami jellegtelen, valószínűleg olcsón beszerzett külföldi zenei felvétellel állnak elő. Miért nincs a TV-ben rendszeres tájékoztatás arról, hogy mi történik a hazai és külföldi zeneéletben, úgy az előadói mint az alkotói szíkon?

3. Mi történt az Izraeli Fesztivállal? Meghalt, vagy csak halálközeli? Vajon nálunk mindig egyes emberek személyi energiáján dől el valaminek a létrejötte vagy kimúlása? Hubermann nélkül nem lenne filharmonikánk. Propesz nélkül nem lesz Izraeli Fesztivál?

4. Mi lesz az izraeli operaelvétel? Örökre belenyugszunk abba, hogyha valaki tisztességes opera előadást akar látni, nem jegyvet, hanem ulevélet kell váltásón?

5. Miért nincs egy szerv, amelyik szülőestek keretében bemutatná az ideológusok nagy művészeket? Egy Vladimir Askenazy itt tölt 1-2 hetet, nem kár, hogy ezalatt 1-2 zongoraversenyen kívül ne lehessen egyebet is hallani róla?

6. Miért nincs Izraelben legalább egy zenei újság, ami bemutatná nekünk a nagyvilágot és bemutatna bennünket a nagyvilágnak, némileg enyhítve rettentő provincializmusunkat? Vagy nincs rá szükség? Tessék hozzászólni!

7. Miért szabad nálunk minden kinek zenét tamítani képesítés és hozzáértés nélkül? Miért nem szabad akárkinek könnyelni, fogat húzni vagy turistákat sétáltatni, csak éppen ezt az egy szak területet nem ellenőrzik senki, nincs hivatalos szerv, amelyik felülvizsgálná és rendet teremtené ebben az Augiász istállójában.

8. Miért olyan decentralizált zeneéletünk, hogy az már a tel-

jes anarchia fogalmát súrolja? Emlétek konkrét példákat: rengeteg ösztöndíjalap létezik fiatal tehetségek számára. De az egyetlen Sárét-alap kivételével, helyi jellegűek, szörványosak, s ezáltal szűk körök számára hozzáférhetőek csupán. Vagy egy másik példa, városomból, Rison Lecionból: 1 év alatt 4 hivatalos szerv vásárolt zongorát magának: a városháza, a Wizo, a szakszervezet és a Cavia-klub. Mindegyik egy-egy kis pianinót, ahelyett, hogy közös erőfeszítés sel beszereztek volna legalább egyetlen koncert zongorát ennek a ma már kb. 90.000 lakosu városnak.

9. Mi történik fiatal tehetségeinkkel? Ki foglalkozik jövőjükkel, miután tanulmányukat befejezték, ki egyengeti karrierjüket, mielőtt magarahagyott-ságukban, célvesztettségükben máshova mennek szerencsét próbálni? Mi lenne, ha egy koncert évadban a „forradalmár” Zubin Mehta azzal a meglepetéssel szólna, hogy drága, külföldi szólisták helyett, kizárólag az itthoni kiváló fiatalokat szerepeltetné? Vajon egy ilyen műsorterem nem találna megértésre, elvesszen-e a filharmonia a kérésüket emiatt? Miért nem kérdezte meg őket? Vitázzunk ezen is!

10. Ha valaki a fentiekre azt mondja, hogy mindezek gyakorlati és nem művészet-filozófiai kérdések, hát szolgálhatok egy pár, ilyen jellegű, „örökzöld” vitatémával is. Például: mennyiben zsidó művészet a kitért Mahler zenéje keresztény-mitikus világmegevdítás igényével, zsidósan intellektuális és humanisztikus beállítottsággal? S amennyiben elismerjük őt a zsidó zeneművészet nagyként, miért nem járassuk minden művét, mint például a VIII. szimfoniát? Vagy nem érdemes, mert nagy előadó apparátus kell hozzá, túl költséges, túl farszító? Tessék hozzászólni! Avagy, mi történik egyedülálló foklör művészeinkkel, a különböző kis imaházakban még fel-felcsendülő jemenita, kurdisztáni, marokkói, spanyol vagy galíciai melodiákkal? Elég, ha zenetudósok kis csoportja tanulmányozza, hangszalagra veszi és archivumokba zárja őket, vagy tenni kellene valamit azért, hogy bejussanak a mindennapos zenei vérkeringésbe, a jövődöbe li izraeli zenei nyelv örvözetébe?

Ennyit vitáindítónak, kapásból. Rendezni végre közös dolgozatunkat — a felhívást ugyan nem hozzánk intézte a költő, de a mi elvégzendő munkánk sem kevés.

LAZÁR JUDIT

Komoly gyűjtő

Európából érdekelve van orosz és/vagy más európai festők illetve szobrászok alkotásaiban. Levelek: POB. 3363, T. A., „Ománim, ruszim — Kochávi” jellegre

SPECIALIS ÁRUSÍTÁS

EXPORT FELESLEGEK

Divatos, sportszerű modellek minden nagyságban, és különösen nagy méretekben

gyapjú, akrilán és nyári ruhák és kosztümök
Tel-Aviv, Allenby 76 (középső épület), I. em.
Nyitva egyfolytában 9-től este 6-ig pénteken 12-ig

BETLEHEM

Itt vagyok Betlehemben és alacsony, bolthajtásos, félkörben hulló lépcsőkön lemegyek a pincébe, ahol barmok álltak, a Három Királyok a kapuban térdeltek, ahol a Gyermekek a jászolban fekiódt.

Főnn, a görög templomban, melyet az istálló fölé építettek, istentiszteletet tart egy szakállas lelkész és görög katolikus arab hívők, legtöbbször fiatal leány, hangosan énekelnek. Az ezüst esengőket s a lányok énekét gyöngén hallani le a pincébe, ahol egészen egyedül állok. Sem mi pompa ezen a helyen, semmi kegyeszer és kegyetlen giccs; üveglap alatt a három szikla; a bal oldalon József fekvőhelye, a jobb oldalon Mária nyoszolyája. Fölötte négyzetes kölap, pontos és lelkiismeretes helyrajzzal: itt állott a jászol.

A felhőmáiban csak vörösfényű örökmécs ég. A szemek szokni kell e derengéshez, amíg fölismerem a szük ödű méreteit. Téli volt, az állatok melegítették. Fáradtak voltak, a vajdó aszsonzony faradt volt a vándorlás izgalmaival is. Amint itt állok, nekijölvé az egyik közikülnek, nem tudom, miért, de természetesen találom, hogy a legutóbbi Embert születésének pillanatában állatok örözték, melenggették, állatok és nem emberek vetkék körül. Az állatok melegeit adtak neki, mikor megszületett. Az emberek megfeszítették.

A tél tud szigorú lenni Jüda hegyében. Éjszaka értek ebbe az akolba, a városban vásár volt, mint ma van. Augustus parancsára jöttek ide, népszámlálásra, József szülővárosába, Betlehembe. A hegyek tisztáiban, amerre átjött most a kocsi, pásztorok dideregnek pásztortűz mellett. A nyajak aludtak a meleg karámban.

Amint itt állok, ahol mind ez történt, édes, messzi illat száll föl az egészről. Egyedül vagyok, esőnd van. Egy csillag fúnt fel az égen, a pásztorok énekeltek. Hallom az éneket, végtelen messziből, a gyermekkor ünnepeinek édes, messzi, titokzatos énekét. Békesség az embereknek.

Ebből az akolból indult el egy élet, s békességet hirdetett a jó akaratu embereknek. Apja ács volt, anyja szegény asszony. Harminchárom esztendőskorában megfeszítették.

Meghalt az emberiségért... furcsa szó, nehéz íze van. Nevek jutnak eszembe, amint itt állok, emberek nevei, akik a közelmultban meghaltak az emberiségért. Valamilyen oduban születtek, apjuk ács volt, vagy hasonló, anyjuk szegény asszony. Kávéházakban ültek száműzöttek, lapokban és röpiratokban prédikáltak, harminc-, negyvenévesek, korukban megfeszítették őket. Lebunkózták őket. Az emberiségért.

Hallom az édes, messzi éneket. Meghajtom fejem, évek óta először fojtogatni kezd valamitorkomat.

★

Békesség Betlehemnek, ahol keresztények élnek. Ezt a helyet évszázadok óta keresztények hódították meg, itt nem él arab, nem él török, nem él zsidó. Itt betlehemiek élnek, szálas, kemény, széparcu asszonyok, szelíd, szakállas, józsefarcu emberek. A helység tiszta, városra emlékeztet, kőből épült, csinos, emeletes házak, sok üzet, a betlehemiek kéziipar: gyöngyházmunkák, faragások, zsirkőfigurák ártatlan játékszereivel. A város-

MÁRAI SÁNDOR:
AZ IGÉRET FÖLDJÉN

(Folytatás a múlt pénteki számunkból)

ka főnn tapad a hegyen, Jeruzsálemtől husz kilométernyire, szin padiasan helyezve el a félkörben futó sziklaárna peremén, mint egy vár, mint valamilyen független — időtől, történelemtől és érdektől független — testület. Betlehem sziget a mohamedán és zsidó Palesztinában, keresztények szigete: Betlehem és Nazaret tiszta keresztény városok. Történelmi emléke a két város kának alig akad: egy kut, amely bizonyára Akkor is kut volt, mert más forrása évezredek óta ma sincs a két városnak; egy tér, amely Akkor is tér volt, mert a város közben nem terjeszkedett.

A város közepén látam Betlehemben a feyházat. Különös, hogy Betlehemben is szükség van városi feyházra, ahol szerencsétlen rabok ülnek a rácsos ablakok mögött. Nincs egy pontja, egyetlenegy pontja a földnek, ahol békességük lenne egymástól az embereknek.

A görög templom, mely az istálló fölé épült, sima és egyszerű. Ez az egyetlen kegyhely Palesztinában, ahol a keresztény gondolat minden erőszakos egy házi dísz nélkül, tiszta szerény és nemes külsőségekkel fejezi ki magát. Az emberek arca, beszéde méltóságos, barátságos és szerény. Az asszonyok különböző fejdíszre, mely messzeföldön is elárulja, hogy viselőjük Betlehemből származik, mert kiváltása a város asszonyainak, ünnepléses fejtartásuk, kellemes vonásai elűntek a közvetlen környék tpusaitól is. A betlehemi asszony arcában van valami a bibliai embereknek arckifejezéséből: méltóság, szerény hit, alázatos elégedettség munkájuk meg az arckat.

P-felhő kerekedik a templom mögött. Pásztorok hajtják a nyajakat a karámba.

KIÁLLÍTÁS
TEL-AVIVBAN

Tel Avivban, a zsidó Palesztina új, bár nem hivatalos fővárosában, láttam az első zsidó kiállítást. Az ilyen kiállítás majdnem szószaporítás Tel Avivban, amely maga sem egyéb, születése első pillanatától, mint egyetlen nagy kiállítás. Az egész város permanens nagy látványosság a tengerparton, sitergő Lunapark, bankokkal, sakálakkal és tevékkel, s harmincezer izgatott zsidóval, akik először sátrakban laktak a tengerparton, aztán építettek egy zsinagógát, aztán egy bankot, aztán vad, szomjas és diühös összevisszaságban kezdtek építeni mozit, lakóházakat, még egy bankot, vendéglőt, áruházat, még egy bankot, aszfaltot raktak, megtekert ültettek, Ruthenberg megépítette a híres villamostelepét, amely a Jordán szent vízének csését fogja fel, s óráként több millió kilowatt árammal látja el az egész partot. Aztán egy napon az érdekelt legnagyobb meglepetésére, itt állt készen, illetve félig-készen egy város, a cionisták szemefénye, Tel Aviv. Az öreg és piszkos Jaffa mellett nőtt fel egy éjszaka ez a város, ahol minden vadonatúj, a cementnek nem volt még ideje meg száradni a házakon, de az egész valahogy olyan, mintha holnap, mikor becsukják a kiállítást, már kezdenék is lebontani a rögtönzött épületeket, melyeket tegnap emeltek. A köztereken még nem

nőttek meg a fák, de a kirakatokban már árulják a képeslapokat e közterekről, s a Ljilomvirág utcán délelőttön át keresem egy házat, a huszonötös számú, s a harmicas, továbbá a harminchármas számú ház lakóinak fogalmuk sem volt róla, hol a huszonötös számú, amíg csak ugyan kiderült, hogy nincs is, még nem épült fel, várják két hónapot, akkor már biztosan itt lesz. A város háza nem értek még rá megismerkedni egymással, az emberek elrohannak egymás mellett, házat építenek, gyárakat építenek, mozit építenek, iskolát építenek, s közben mindzett veszik és eladják, cserélik, bérelik, az üzem teljes és virul. Ha Tel Avivnak harmincezer lakosa van, mint bizonygatták, s az új zsidó bevándorlók létszáma mindössze ötvenezer, mint a Keren Hajessod beismerte, akkor egyszerű számítással az ország-ra, a telepekre csak a bevándoroltak kisebb fele esik, nagyobb fele beköltözött Tel Avivba. Ami hól világosan következik, hogy Tel Avivban sok minden virul, ami effajta városban az élet természetes következménye, de ami re nem volt sürgős szükség az elmúlt évszázadokban Jaffa és Haifa között: telekspekuláció, kispolgári cserébe, egyzóval a város viruló tenyészete mindannak, amire a zsidókat rákényszerítette az élet a galíciai gettóban, de amire semmi szükség a fölszabadulás hazájában, az új Palesztinában. És mégis így van, s hogy mégis így van, elég baj s a cionizmus igazi és lelkes vezetőinek elég gondot okoz.

Amig ebédek, az ablakból látom, hogy egyszerűen velem, egy új ház első emeletét húzzák fel zsidó munkások; valószínű, hogy vacsorára már készen lesz a második emelet is, ha két hét múlva visszajövök, a házban már lakni fognak, sőt a ház már biztosan nem lesz az első tulajdonosé. Az utcákon sok a csontkeretes pápazsem és a nagy haj. Sok a gépkocsi és az egész keverék amerikai utcából és expresz sionista irodalomból, hatóság galíciai kereskedelmi becsüvgyből és moszkvai világszemléletből. Mindenki rohan, s ez annál különösebb, mert végeredményben nincs hová rohanni, az egész város tíz utca, de azok aztán hosszúak. A hajózási társaság irodájában a kisasszony nem tud más nyelven, csak héberül és arabul. Benniszült, nincs szüksége más nyelvre. Az ügynök, aki közeleg megérkezik, már beszél valamit franciául, de héber akcentussal. Nekem mindezt nem teszszik, mert az ügynök, mint kiderül, tud németül is, s végül jobban tud, mint én, s Frankfurtban élt öt év előtt. Minden nagyon friss ebben a városban; frissenmázolt házak, padok, emberek, nyelv: igaz, ez a Zsidóváros, de az egész tulságosan az, s akik itt vannak, pápábbak a pápánál, zsidóbbak a zsidóknál, héberőbbül beszélnek, mint Mózes, s amellett nincs öt éve, hogy elszánták magukat az egészre. Európából jövők, s nem vagyok fogékony e harcjas sionizmus iránt; megcéggettük már az ilyen láng fölött kezinket; s a végén remélem, hogy ez a láng nem szalmaláng, remélem, hogy ez a sitergés nem bengáli tűz e Luna-parkban, — s az egész mélyen ég és lobog, remélem. De felmelegedni nem tudok e tűznél.

A telepeken tudtam felmelegedni láttam apró eredményeket és nagy jellemeket, a telepeken láttam az új, bibliai tisztaságú zsidó életet, amely rokonszenvesebben ígerte az ujszidó állam jellemét, mint e Tel Aviv; de akik a telepekről Tel Avivba költöztek, akik a munka elől vissza vándoroltak az üzlet mellé, a dolog mellől a profit mellé, azok Tel Avivból visszavándorolnak majd Európába vagy Amerikába, ahonnan jöttek, ha itt egyszer megszédtek magukat, vagy végleg tönkrementek. Minden ember közösségnek szüksége van szatócokra, de egy állam, melynek fővárosát szatócok alapítják, bérlők, sajátítják ki a születes első pillanatában de u. a. elvárják ebben a tervezettségben és nem rokonszenves. Azok az intellektuális, azok a zsidó munkások, akik Tel Avivban kezük munkájával építették fel a házakat, nem mindig azonosak a lakókkal, akik a házakba beköltöztek. Az építők nem így gondolták el a város belső, lelki szerkezetét, mint ahogy aztán alakult. De az egész nagyon fiatal még, nem is város, csak rosszul sikerült mintája egy Tel Avivnak, melyet egyszer később megépítenek majd.

Nem, a cionizmusnak nem volt szüksége arra, hogy azok, akik eddig lengyel márkában kötöttek üzleteket Varsóban, most egyiptomi fontban kössenek üzleteket Tel Avivban. Mert ez üzletek szelleme a régi szellem, a zsidó elnyomatás idejéből, a ghetói idejéből; ez a szellem a parveniük és szatócok szelleme. De Palesztinában szabad és tiszta emberek akarnak élni, akik élni, teremteni, alkotni akarnak, nem pedig idegen munkával kereskedni egymás között. Ide új emberek kellenek, új lelkek.

Honfoglalók, nem telekspekulánsok.

Arról, hogy a város minden képzeletét meghaladó módon rut, — cementfantázia, melyhez tevék hordták a meszet, s irodalmárok vakolták —, fölösleges beszélni, s ezt nem is szabad rossznéven venni. Az építők nagy sietségükben örültek, ha nem felejtik ki a lépcsőket a házból, s nem volt idejük stílusokat feltalálni. A házaknak faluk van, ablakuk, ajtajuk, s mindez egyelőre elég. A legtöbb épület átmenet a barakk és dél-amerikai Palace-stílus között. Lakni nem lehet bennük, de élni egyelőre csak akkor, ha nagyon muszáj.

S mellette Jaffa, ez a legősibb keleti város, arab rendtelenséggel, közönnyel, piszkos utcákkal és nyugodt emberekkel, apró üzletekkel és vízholdó tevékkel. Jaffa, ahová vérbeli cionista csak megvetéssel teszi be lábát. Jaffa, amely város volt Perseus idejében és város lesz akkor is, amikor Tel Avivban már biedermeiernek fog számítani az a barakk-stílus, amely ma fölleskíti ott az embereket! Jaffa kevés érdeklődéssel és sok nyugalommal szemléli az izgatott szomszédot, pipázik és kavét iszik, amig odaát rádiót vezetnek be a lakásokba, hogy gyorsabban hallják meg a tözsdői kurzusokat. Tevék baktatnak Jaffában a kikötők felé; Tel Avivban több az autó, mint az utas, Jaffában arabok élnek. Tel Avivban zsidók élnek. Tel Avivban dolgoznak, sitergnek, spekulálnak az emberek. Jaffában, insallah, élnek az emberek. Ezért járnak át az arabok, akik nem érnek rá dolgozni, ritkán Tel Avivba s ezért járnak át a zsidók, akik még nem érnek rá élni, ritkán Jaffába.

(Folytatjuk)

DÁNOS MIKLÓS LIRAI JEGYZETE

A TEGNAP VÁROSA

(Elhangzott az Izráéli Rádió magyar nyelvű műsorában 1961. szeptember 14-én.)

A véletlen úgy hozta, hogy az utóbbi hetekben közeli barátok vagy távolabbi ismerősök, mindig gyakrabban teszik föl nekem azt a kérdést: „Tudnék-e nekik nagyváradi emlékkönyvet szerezni?”. Telefonon, vagy családi levelek útjaitaiban érdeklődnek a „Tegnap városa” iránt. Ugyanis ezen a címen jelelt meg a nyár elején Tel Avivban az a monumentális kötet, amely bár késve, de örök — és tegyik hozzá — múltó emléket állít az egykori magyar zsidóság legjelentősebb és legpatinásabb köztiroknak.

A közel 500 oldalas, luxuskivitelben készült kötet olyan gazdag dokumentációs anyagot, történelmi visszapillantást, szépirodalmi körképet foglal magában, amely egységes képek egészé ötvöződve nemcsak hangulatot, kelet-európai zsidó sorsalakulást tükröz, hanem az egyetemes magyar zsidóság föl felé jvelésének, majd tragédiájának komplex történetét örökíti meg.

Izraelben élő és író tudósok, történészek, prózáírók és költők, — úgy is mint élő tanúk — szerkesztették és írták ezt a könyvet, amelyben a régi békés kontúros és harangzúgós Várad éppúgy meglevénedik, mint a Holnap Városának Ady-s zsongása, hogy aztán eljőjön az a gyászos 1944-es tavasz, amely végzetévé vált mindannak, ami zsidó érték volt ebben a városban.

Egykori pesti fasiszta lapok Magyarország „Legreprezentatívabb gettójának” nevezték és a nagyváradi gettó, ahol írásban parancsolták meg a 25 ezer állati sorba sülyesztett embernek, idézem: „a gettó éjjel és

nappal csöndes és néma legyen!” Egyébként a gettó táborrendje, amelyet a maga eredeti formájában közül a most megjelent nagyváradi emlékkönyv, a kötet egyik legdöbbenetesebb és lelegeleplezőbb eredeti dokumentuma. Ezt nem lehet un. „elfogultsággal” vádolni, ferditésekkel megszipíteni, vagy a „körülmenyekkel” magyarázni és minden felelősséget a német náciakra háritani.

Nem, nincs szándékomban recenziót, vagy könyvértékelést írni, hiszen nem a jegyzetek közt van ennek a helye, hanem a könyv iránti érdeklődés jelen ségére szeretném fölívni a figyelmet. Arra a pozitív motívumra, hogy nincs felejtés, mint ahogy nem lehet megbocsátás sem. A Kölnből és Hamburgból érkezett telefonhívások folyamán sürgeti a kötetet a pesti rokonság, a kolozsvári, a marosvásárhelyi és a bukaresti baráti kör, folyóiratszerkesztők és nagymamákka lett egykori deportáltak érdeklődnek a dokumentumkönyv iránt. Lámi akarják, olvasni, tanulmányozni és eltenni emlékkül. Nem az önkínzás ösztönzi ezt az érdeklődést, hanem a multtudat erőssége, a teljesebb igazság megismerésének vágya, a magyar zsidó tragédia összefüggéseinek jobb megértése, no meg mondjuk ki azt is, hogy mivel a magyarországi és a romániai könyvkiadás harmincegy évnyi hiányoznak az ilyen tartalmú kötetek. Pedig a nagyváradi gettó története nemcsak zsidó, hanem magyar történelem is, mépenedig a jövőből...

Forgatom, olvasom a nagy lexikonformátumu kötetet és úgy érzem, hogy az izraeli és magyar zsidóság egy újabb emberri és történelmi feladatot teljesített a „Tegnap Városa” című könyv megjelenésével.

VÁRNAI ZSENI EMLÉKÉRE

Három generáció olvasta Várnai Zseni verseit, ha 25 évben határozuk meg a generáció váltását, ugyanis nagyon fiatalon, alig 20 éves korában már verselt és majdnem 92 éves volt, amikor néhány nappal ezelőtt Budapestén meghalt.

Asszony-költő volt, ami a magyar irodalomban valamivel kevesebb, mint költő — közrudomna, hogy Ady Endre így bókolt annak idején Kaffka Margitnak:

— Maga nagyszerűen ír, maga úgy ír, mintha nem is volna asszony, drága Margitka! — de ráadásul szocialista is volt, tehát sok évtizeden át ezért is mellőzték. Mégis népszerű költőnek számított. Kidolgozta ugyanis saját kifejezési eszközeit és nagyon őszintén tudott dalolni. Kosztolányi Dezso válogatott írásainak kötetében rábukkantam egy, a század első évtizedben írott recenzióra, amelynek érvényessége vitathatatlan. Várnai Zseni nem vállal magára nagyobb feladatot, mint amennyi a tehetségéből futja, ezért kerülnek közel hozzánk a versei — írja Kosztolányi.

Volt egy verse, a „Katonafiannak”, amelynek kezdősora (Ne löj, fiam, mert én is ott leszek!) országszerte ismertté tette a nevet. Ezt a verset egy nagyszobásu munkásünnetés előtt írta a költő, mert attól

tartott, a katonák belelőnek majd a tömegbe, a tüntetők köze és a fia akkor éppen katonává volt. Ez a vers az első világháború előtt, a magyar munkásmozgalom hőskorában született, de forradalom idején tetőzött.

Várnai Zseni zsidó költő volt, bár a tematikája nem tükrözte népiünkkel való kapcsolatát. Ezt ő nem hangsúlyozta soha különösebben, de nem is fordított háttal a zsidóságnak. Egy szélesebb község, a szocialisták számára írta a dalokat, s ezért 1948 után elég drága árat fizetett. Akkor nem volt érdem régi szocialdemokratának lenni. Azokban a nehéz években hallgatott, s naivon nehéz körülmények között élt. Az biztos, hogy soha nem képezte el az élet Várnai Zseni, aki a munkásságony, a proletár anya érzelmeinek volt a megszólaltatója.

Az anya ül a világ közepén! Kicsiny gyermeke szunnyad kebelén... Így ábrázolják régi mesterek, kik az örök időknél festelek...

Egyik szép verséből idézzük ezeket a sorokat és Várnai Zseni költészetének izraeli tisztelői nevében egy szál rózsaszín szegfűt — az ő kedves virágát helyezték jelképesen friss sírjára.

BENEDEK PÁL

William szenátor az amer AWACS ezt a fe irásban itélte, vé szavazott magyará módosítá természe na döntő aután is magán nator ős ja, a os esetelés szakakor natori vi különben deprimál

Cohen, mazásu ke, szigo ben rész rikalán családí h kén visel nevét.) volt az a seif, aki te ügybe ami meg elnök elt tesség. i tikáj füg tasanak szenátor De az a jén a sa dást” ve előtt, az nus elnö gannak r radozása léssel, se került rá nek irán adása me tehát me nek az o

A szá mérsekel rástaink, mondotta „Nekik e kezükbe lent, és Amerika De az üg ges form politikai his taglal Mert mos amennyi leszavazt zsidóság lyegezőnd rai előtt, landók s jőt elgán ződjek i gunknak, válik meg a zsidó harcot m tiszteletiz után. Ez veresége szu távo az ameri ezzel átá

Megro ószinte v léspontja hetséges, kal elité natorok, ték magi gőzni, „Jól néz elnökünk sem lenn ratából” szenátorc ezszerü tandó építendő

A WILLIAM COHEN DRÁMA

Mindennek a zsidó az oka...

William Cohen, Maine állam szenátora volt a döntő személy az amerikai szenátus történelmi AWACS szavazása során. Ő, aki ezt a fegyverügyletet szóban és írásban a leghatározottabban elítélte, végül mégis csak mellette szavazott és drámai beszédében magyarázta meg állásponjtjának módosítását. Ez az egy szavazat természetesen még nem lett volna döntő, de az ő magatartása azután más habozó szenátorokat is magával ragadott. Cohen szenátor ószintén feltárt lelkiismeretét a gondolatok szenvedélyes esetele, melyek őt álmatlan éjszakákon át kínozták, volt a szenátusi vita csuespontja, amely különben minden tekintetben depimáló volt.

Cohen, egy zsidó apa és ír származású katolikus anya gyermeke, szigorúan keresztény nevelésben részesült. (Bizony csak Amerikában lehetséges, hogy ilyen családi háttér mellett valaki büszkén viselje Áron főpap törzsenek nevét.) Nyolc évvel ezelőtt ő volt az első republikánus képviselő, aki az emlékezetes Watergate ügyben Nixon ellen szavazott, ami megnyitotta az utat a volt elnök eltávolításához. A becsületesség, igazságszeretet és politikai függetlenség kinyilatkozta társának hatására Maine állam szenátorának választották meg. De az a férfi, aki annak idején a saját pártja elleni „lázadás” vezette, Ronald Reagan előtt, azaz egy másik republikánus elnök előtt kapitulált. Reagannak minden igyekezete és fáradozása ellenére, sem rábeszéléssel, sem fenyegetéssel nem sikerült rábírnia, hogy a szauidiaknak irányuló AWACS-gépek eladása mellett szavazzon. Mi volt tehát mégis Cohen pálfordulásának az oka?

A szauidiak éppen olyan mérsékelték, éppen olyan jó barátaink, mint Jasszer Arafát” — mondotta a szenátusi vita során. „Néki ezeket a fegyvereket a kezükbe adni komoly veszélyt jelent, és ez semmiképpen sincs Amerika vagy Izrael érdekében. De az ügy vitája olyan szélsőséges formákat öltött, amelyek a politikai alapkérdések racionális taglalását lehetetlenné teszik. Mert most már ott tartunk, hogy amennyiben az AWACS-ügyletet leszavaznák, akkor az amerikai zsidóságot olyan bünbaknak bélyegeznék meg az ország polgárai előtt, akik önző érdekből hajlandók saját elnökük külpolitikáját elgáncsolni. Barmiképpen végződik is ez a szavazás országunknak, az semmiképpen sem válik majd előnyére. Viszont ha a zsidó tiltakozó hangok ezt a harcot megnyerik, az, sajnos, antiszemitizmust vonhat maga után. Ezzel szemben, ha ezuttal vereséget szenvednénk, az hosszú távon csak előnyére válhat az amerikai zsidóságnak” — és ezzel álltál az igenlők táborába.

Megrovandó-e Cohen szenátor ószinte vallomásaért, illetve állásponjtjának revidálásáért? Lehetséges, de mindenképpen sokkal elítélendőbbek azok a szenátorok, akik egyszerűen hagyják magukat az elnöktől megvezetni, amikor kijelentették: „Nál nézne ki ez az ország, ha elnökünk még öt repülőgépet sem lenne képes eladni saját akaratából! Nem beszélve azokról a szenátorokról, akiket az elnök egyszerűen államukban felállítandó támaszfrontokkal és ott építendő kórházakkal igyekezett

megvásárolni, illetve retorziókkal fenyegetni. Ilyen igéretet, illetve fenyegetéseket ugyanis bőven akadtak az elnöki taktikázás során, egyes esetekben sikerrel, máskor sikertelenül. Ezért ha a többi „megpuhitott” szenátor magyarázataival összehasonlítjuk, akkor mindenképpen Cohen drámai vallomása volt a legmeggyőzőbb, míg a többieké — enyhén szólva — jóval alacsonyabb szinten mozogott.

Mert tényként le kell szögezni: a legszűkebb kormánykörökön kívül senki a világon nem állíthatja, hogy a nagy vihart ki váltott fegyverügylet akár a béke célját, akár a Camp David egyezményt, vagy akár Amerika érdekeit szolgálja. Kormánykörök ugyan váltig azzal érveltek, hogy ezzel az üggyellett Szaud-Arábiát szorosabban lehet majd Amerikához, illetve a Nyugathoz láncolni és ugyanakkor Izrael-gyűlöletüket enyhíteni. Az eredmény ismeretes. Miszerint pont 24 órával a szavazás után két dollárral felmelték az olaj árát, a termelést csökkentették, végül kárörvendően megállapították, hogy Reagan elnök végre nyíltan szembeszállt a zsidó és az izraeli lobbyval. Ezzel szemben semmit sem hallottunk kormánykörök részéről az intenzíven működő szauid lobbyról. Elvégre nekik szabad belefolyni Amerika külpolitikájába. Ugyancsak néma maradt Washington, amikor az egyik herceg, a szauidi lobby főszervezője a szavazás után dia daljtassan telefonálta Riadba, „a nemzetközi cionizmus súlyos vereséget szenvedett”. Mindezt betetőzte, amikor másnap Haig külügyminiszter a szauidi „béketeremben” egyszerre csak számos olyan pontot talált, „amivel mi is egyetértünk”.

Az izraelieknek tehát minden okuk megvan az aggodalomra. Nem is katonai kérdésekről van itt elsősorban szó, mivel a katonai egyensúlyon az AWACS-ügylet nem sokat fog változtatni. Amíg az első gép a szauidknál — jó néhány év múlva — bevetésre készen fog állni, addig a tudomány és technika — mint ahogyan az eddig mindig is történt — egy újabb szuperfegyvert fog konstruálni, amely majd minden szempontból tulatesz az AWACS-on. Ugyanis minden korszerű támadó fegyvert egy még jobb védekező követ, amit még egy sokkal jobb támadó fegyvert követ majd és így tovább. Tehát enniat nincs ok Izraelben elkeseredésre — és az izraeli katonai szakértők valóban így is látják a helyzetet. A komoly problémát a politikai következmények okozzák. Szaud-Arábia megkapta a nyolc és fél millió dollár értékű fegyverügyletet minden ellenszolgáltatás nélkül, egyetlen baráti gesztus nélkül, a legesekélyebb koncesszió felajánlása nélkül, egyetlen kompromisszum említése nélkül és anélkül, hogy

egyetlen béküfékeny gesztust megtattak volna a camp dauidi felek irányában. Ezzel szemben az amerikai külpolitika intézői, mindenek ellenére máris kötelességüknek érzik, hogy a szauidiakat kedvező szinben tüntessék fel az amerikai nép előtt — önmaguk igazolására. „Ugyebár ezek a derék, békeszerető szauidiak voltak, akiknek sikerült Szíriát és a PFSZ-t rávenniük a libanoni fegyverszünet megkötésére és lám ez a fegyverszünet milyen tartósan és jól működik?”

Ha az amerikai diplomáciának valóban sikerülne Szaud-Arábiát Egyiptom mellé, azaz a „baráti” táborba vonni, az valóbar nagy teljesítmény lenne. De sajnos jelenleg a fejletlen, iránytalan amerikai külpolitikának erre semmi kilátása nincs. És ebben rejlik a nagy veszély Camp Davidra, Izraelre és az egész közkeleti békére nézve. Ezért néz körülötön az események elő nem csak az amerikai zsidóság, hanem számos józan amerikai politikus is.

Most pedig térjünk vissza Cohen szenátor drámai pálfordulására. Vajon az izraeli lobby büszke tevékenysége valóban antiszemizmust szült volna? Vajon tényleg a zsidók bünbakok lettek volna, ha leszavazzák az elnököt? A félszidó asszimiláns Cohen megadta a választ, de hogy valóban úgy lett volna-e, ha másképp végződik a szavazás, azt ma már senki sem tudja megállapítani. Azt azonban nyugodtan leszögezhetjük, hogy Amerikában éppen elég antiszemizmus van AWACS-ügylet nélkül is. Ami viszont az antiszemita visszahatást és a zsidó bünbaksgát jól illeti, az elsősorban Richard Nixontól, Alexander Haig kebelbarátjától és külpolitikai tanácsadójától származik, amit propaganda célokból, mint a „puhítás”, egyik eszközt, a legfelsőbb kormánykörökből kürtölték világgá és mint ahogyan láhattuk, sikeresen.

ASKENAZI ERVIN

KÜLFÖLDI MUNKATÁRSAINK ÍRJÁK

„Izráellel is van kapcsolatunk”

Hajóval az Adrián Opatijától a Kotori-öböl

Feltételezem, sőt nagyon valószínűnek vélem, hogy ha kimondom ezt a nevet: Abbázia — e lap sok olvasójában kellemes reminiscencia ébred. Számos olyan, közüllünk való polgári család volt Váradon, Kolozsváron, Szatmáron, Aradon, Temesváron, Brassóban, Kassán, Pozsonyban, de még Máramarosszigeten és a kisebb körzetekben is, amelynek soraiból nyaranta jó néhány élnivágyó, de még inkább gyermekeiket edzeni, felnevelni kívánó szülő távozott az Adria mellé.

Nyilván ez a kedves, jóleső emlékezés vitt engem is újból az izsriai és a dalmáciai partokra, de még kispolgároknak is alig juthatott akkoriban észbe illyesféle tengerparti nyaralás. Volt adriaszerte mindenütt bőven kiadó szoba, szállodák, penziók megbízottai már a fumei vonatonál vagy a kikötőben várták, vadászták az utasokat.

A horvátokról azt tartják, hogy ők a délkeleti franciák. Van is ebben valami. Könnyed, vidám nép. Még a Karszt alagútjaiban rohan a vonat és már jönnek a költényes takarítónők, kalauzok: miben adhatnak utmutást, miben segíthetnek. A nagy, sárga rijkai (volt fumei) pályaudvar a régi, mindössze az a különbség: már nem várnak előtte a targoncások, hogy a kikötőbe vigyék át a vendégek máhát, mert a hajójárat (amivel én még átkeltem a század elején) Rijeka és Opatija közt megszűnt. Ez az Opatija is jóhangzású, akárcsak Abbázia, a fürdőhely egykori neve.

Ráth-Végh Istvánnéba és húgába botlok az állomáson, gondban fő a fejük, már hazafelé tartanak, de a forgalmista azt mondja nekik: csak holnap van vonatjuk Pestre. Pedig az opatijai szobájukat már felmondták. Bemelegyek velük az irodába és bizony ott a hivatalnok erősködik: holnap, igenis, hogy csak holnap — és mutatja a menetrendet: 0.1-kor. „Hát ez már holnap, nem?” Idős, még a K. u. K. időkől ittmaradt akkurátus vas utas volt.

Nézelődök a forgalmas kikötőben. Oriási teherhajók dugják be vörös nózijukat a molóra, mint himbálózó részeket a kormába: a 200.000 tonnás „Buna”, a „Schwedt”, a „Progress”. Kúrők, árbcok absztrakt ákombakomjai rajzolódnak fölöttük az égre. A személyhajók a „Jadrolinija” hajótársaság központi épülete előtt horgonyoznak: a „Proletarka”, a „Partizánka”, a hatalmas, hóféhér „Liburnaja” és az Iván Cankar”. Utóbbi nagy, szlovén regényíró volt, talán olvasta is valaki remekművét, a „Jernei szolgálógný”-t.

Természetesen kószálok magában a várásban is, orvosi ügyvédi és kereskedői, sőt iparos táblákon felfedezek marannus származású askenáz neveket, bizony ságu, hogy a spanyol inkvizíció elől ide is sokan menekültek és telpedtek le: Vitali, Toledano, Moreno, Ansalmo, Valenza, Gonzales, stb. Felkaptatok a Terzattóra, ahol egykori monarchia beli „fiumei kormányzó” fekszenek: Szapary, Almássy, Klobusitzky. Az utolsót még én is ismertem, igaz, ő az egész Horvátország Bánja volt: Szerlecs Iván.

De mindig csak visszaférek a kikötőbe, a tenger vonzása oly ellenállhatatlan. Epp nagy csődületet találtam. Mi történt? Egy fürdőző nót elkapott a cápa.” Uristen! „Kiuszott messzire, de hát ez nem strand! Hogy is jut-

hatott észbe! Magára vessen.” Már ott a mentőautó. De minek? „A férje megörült.”

Persze, riport ez is. Amugy is tiszteletemet akartam tenni a „Jadrolinija”-nál. Hányszor jártam náluk, a második világháboru előtt is! Akkor még „Jadranska Plovidba”-nak hívták és Susakban volt a székhelyük. Későbből emlékszem egy kedves igazgatójukra, Kujs urra. De az ujak is szívélyesen fogadnak. Hogyne! — mondják, Izráellel is van kapcsolatuk. A kereskedelem — szerencsére — nemzetközileg valóban. Bárcsak kereskedők kormányoznák a világot, mondó. Mosolyognak. Ugyanez a véleménye a „Kvarner Express”-nek. Üdvözlétnk! — kiáltják még utánam. Saida! Salom! Tijába. Páfrányok, pálmák köz-

Trolibuszall megyek át Opatijába. Pátrányok, pálmafák közrefogta világossárga épületek. Még monarchiabeliek. (Ki ne emlíkezne a világhírű kóser Breiner penzióra? Ma is van.) És sok új, modernebb. Az egykori „Slatina”, „Quila”, „Quisiana” uszodák most más nevék, a legnagyobb a „Jadran”. De a Kurzalon ugyanez. (1906-ban itt hallottam az első koncertet, egy Herzka nevű hegedűművész játszott, az olvasóteremben most is mindenféle nyelvű lap, kellemes meglepetésemre: izraeli héber és amerikai jiddis is. Járatták? Vagy valaki itthagytta? A Kurszalon épülete volt az első abbáziai villa. Angiolinonak hívták, egy fumei patricius építette elhunyt, ilyen nevű felesége emlékére. 1854-ben ebben a villában pihente ki Jellasic a magyar szabadságharc leverésének „fáradalmait”. 1894-ben pedig Csehov itt írta „Ariadne” novelláját.

Finom gumiharisnyák
Ortopéd fűzők
Könnyű ludtalpbetétek
Sérvkötők

ORTHOPEDIA „LABO”

Haifa, Arlozorov u. 8.

FOLYÓIRATOK ELŐFIZETÉSE ÉS AZ ELŐFIZETÉSEK MEGUJÍTÁSA AZ 1982-ES ÉVRE, MAGYARORSZÁGRÓL ÉS A NYUGATI ÁLLAMOKBÓL

A GONDOS KÖNYVKERESKEDÉSBEN,
HAIFA, BETH-HAKRANOTH, II., 24I,
TELEFON 04-674666 • P.O.B. 44515, HAIFA

NŐI- ÉS FÉRFI-BŐRKABÁTOK SAJÁT KÉSZÍTMÉNYEK.
DAVID BLÜTNER, „Bigdai Chén”
TEL-AVIV, ALLENBY 99 (emelet), s nagytemplommal szemben. Telefon 291693. • Nagy modell- és színválaszték. Javítások és alakítások.

★ Esőköpenyek, férfi és női, corderoyból és gypajuhól ★ zakók és bélelt kabátok ★ női blézerek bársonyból és gypatból, ★ nőknek zakók corderoyból és tengerész-kabátok férfiaknak.

Az első Izraeli Kabát-Lizem és exnortör készítményelből

SALPETER Dizengoff 120
Tel-Aviv
1981.XI.27

● Vezetett kirándulások Chanukára és Szi'veszterre
● Leszállított áru Charter repülések Európába, Amerikába
Bármilyen utazási tervével forduljon bizalommal

CITOUR
UTAZÁSI IRODA
Tel-Aviv, Brenner 2
(Allenby-sarok)
Tel. 28-59-59, 28-17-55

Egyéni utazások Magyarországra. A vízum-kérelmeket benyújtjuk. Beszélünk magyarul. (Szerda délután zárva.)

שלוח הפסגה

אין כל ספק: לו הפסגה הערבית בפתח היתה "מצלחה" ואימעה את התוכנית ה"סודית" — היתה מופעלה לחץ בינלאומי עצום על ישראל תחת הסיסמה: "הנה העולם הערבי מוכן לשלום". אך העולם הערבי שוב התפלג הפעם על סגנון מורפולוגי ובלתי ברורה אשר ניתן לפרשה: כביכול, בפירוש מאוץ ביותר — הכרה בזכות קיומה של ישראל בסופו של דבר התברר כי דים של הקיצוניים ביותר לא היו העליונה. אשר אינם מכונים הכרה אפשרית בישראל — לא לגבי ישראל לא היו אשליות — לא לגבי מטרותיה האמיתיות של התוכנית הסודית, וגם לא לגבי עמדתו של העולם הערבי שהתברר בין שני המושגים הוא פורמלי בלבד. לופת זאת לארצות הברית היו אשליות הן לגבי עמדתו של העולם הערבי — ובעיקר לגבי השפעתה של סודיות על הדיאלוג הערבי לכן כשלונו של הפסגה בפתח היתה מכה כבדה לא רק על יוקרתה של ישראל אלא גם על יוקרתה של וואשינגטון אשר הפריחה כוחה של סודיות. אך שאלה היא, האם הושיגנו תהיה מסוגלת להוציא את המסקנות המבקשות מן.

A CSUCSKONFERENCIA BUKÁSA

Kétségtelen: ha az arab csucs konferencia „sikerrel” járt volna és elfogadja a szauidai tervet — súlyos nemzetközi preszsió nehezedett volna Izraelre: „Ime, az arabok bebizonyították, hogy békét akarnak” jelzőszóval. Az arab világ azonban — ismét — kettészakadt; ez alkalommal egy szándékosan elküldött, zavaros cikkely miatt, amelyet — nagyon erőltetetten — úgy is lehetett magyarázni, mint utalást Izrael elismerésének lehetőségére. Végül azonban kiderült, hogy a legszükségesebbek kerültek fölénybe, akik még taktikai célokat szolgáló célzást sem hajlandók elfogadni Izrael létjogosultságára vonatkozólag. Izraelnek nem voltak illúziói sem a szauidai terv valódi céljait, sem pedig az arab világ álláspontját illetően, amikor is a két fogalom közötti különbség pusztán formális jellegű.

Ugyanakkor azonban az Egyesült Államoknak voltak illúziói, mind a szauidai tervvel, mind az arab világ álláspontjával — főleg pedig Szaudia arab világban érvényesülő tekintélyével kapcsolatban. Epp ezért a fezi konferencia kudarcra nem csak Riád számára jelent súlyos csapást, hanem Washington presztízisére is, minthogy túltértékelt Szaudia szerepét az arab világban. Kérdés azonban, hogy képes lesz-e Washington levonni a megfelelő következtetéseket.

SZOMBATI NAPTÁR

1981 november 27, péntek
5742 Kiszlév 1.

GYERTYAGYUJTÁS:

Jeruzsálem	4.00
Tel Aviv	4.18
Haifa	4.07

1981 november 28, szombat
5742 Kiszlév 2.

A SZOMBAT KIMENETELE

Jeruzsálem	5.14
Tel Aviv	5.11
Haifa	5.12

A HETI SZIDRA:

TOLDOT

CSINOS NORVÉGIAI

asszony megismerkedne szimpatikus, 50—56 éves uriemberrel. Választ fényképpel „Északfok” jelígre kérek. Tel Aviv, POB. 831.

Négy és fél órával a megnyitás után

Kudarcba fult az arab csucskonferencia

Nem sikerült áthidalni az ellentéteket a Fahd-terv ügyében

Az Arab Liga Fezben megnyitott 12. csucskonferenciája példátlan kudarcra végződött, amikor is négy és fél órával a megnyitás után berekesztették, mert áthidalhatatlan ellentétek merültek fel a résztvevők között a szauidai béketervet illetően.

Most történt meg először az arab konferenciák történelmében, hogy az arab vezetők elhagyták az üléstermet, anélkül, hogy akár egyetlen napirendi pontot is tárgyaltak volna. Formális elhalasztották a csucskonferenciát, anélkül azonban, hogy új határidőt szabtak volna meg annak.

Hasszán marokkói király, aki a vendéglátó szerepét töltötte be, már megnyitott beszédében figyelmeztetett arra, hogy „az arab karaván veszélyes kanyarhoz érkezett, melyen nagy sebességgel kell keresztülháladni”.

A király jelentette be az ujságíróknak a konferencia berekesztését is.

A tudósítók, akik négy és fél órát várokoztak a királyi kastély kertjében, kezdettől fogva tudták, hogy a konferencia bukás előtt áll. Nem voltak különösebben meglepve tehát, amikor Hasszán király közölte velük a konferencia „elhalasztását”, anélkül, hogy megindokolta volna azt. Zavarában azt mondta, hogy a „halasztással” kapcsolatos határozat „be fogja bizonyítani a világnak az arabok ko-

leg a terv 7. pontjára vonatkozott, amely utal a körzet államai békés egymás mellett élési jogára. Ezt a cikkelyt az elutasító államok úgy magyarázták, mint „Izrael elismerése”. Annak ellenére, hogy Szaudia többször világosan kijelentette, miszerint az a cikkely nemcsak, hogy nem ismeri el Izraelt, de még csak említést sem tesz közvetlen tárgyalásról Izrael és az arab államok között — nem voltak hajlandók elfogadni.

A „kegyelemldöfést” azonban az Aszád távolmaradásáról szóló bejelentés adta meg a konferenciának. Aszád, aki szerdán reggel Tripoliban tárgyalt Gádáfival, az utolsó pillanatban közölte távolmaradását, ami nemcsak azt jelentette, hogy nem hajlandó nyilvános konfrontációra a szauidaiakkal, hanem azt is, hogy nem tartja fontosnak az egész csucskonferenciát, s ez végül is valóban kudarcba vezetett.

Közrejátszott az ügyben a PFSz belső vitája is, tekintettel arra, hogy a konferencián megjelent PFSz-vezetők, mint Árafát, Fárúk Kádumi és Ábu Meizer különböző álláspontokat foglaltak el a szauidai terv ügyében.

A csucskonferencia bukása súlyos presztízisvesztés Szaudia számára.

Egyiptom nagy arányokban fegyverkezik

London (—). — A Flight International című angol repülésügyi szaklap szerint Egyiptom nagyarányú fegyverkezést folytat, melynek keretében korszerű hadfelszerelést vásárol nyugati országoktól. Az egyiptomiak különböző fegyverek gyártási engedélyt is megszerzik nyugati országoktól.

Egyiptom tárgyalásokat folytat Franciaországgal a Mirage 2000 típusú hipermodern harcra épülő gépjármű gyártási engedélyének megszerzésére. Franciaország 30 Alfa-Jet típusú harcra épülő gépjárműt adott el Egyiptomnak. Az Alfa-Jet francia—angol—olasz gyártmány.

Az „Arab—British Dynamics” fegyvergyár, amely közös egyiptomi és angol tulajdonban van, megkezdte nagy hordtávolságú tankelhárító rakéták gyártását. Egy angol gyár szállít alkatrészeket a MIG 21 típusú szovjet harcra épülő gépjármű számára Egyiptomnak és ugyancsak ez a cég gyárt szovjet mintájú SAM 2 föld—levegő rakétákat az egyiptomi hadsereg számára. Egy angol elektronikai üzem

szállít R—30 típusú mozgó radar állomásokat Egyiptomnak.

Kína MIG 19 típusú harcra épülő gépjárműket és alkatrészeket szállít.

Az olasz Selenia elektronikai üzem radar-zavaró berendezéseket szállít az egyiptomi légihaderő számára.

Egy hónapra betiltották az El Fadzsir-t

Belügyminiszteri rendelkezés értelmében egy hónapra betiltották a Kelet-Jeruzsálemben megjelenő El Fadzsir c. arab napilapot, valamint a hozzá tartozó angol nyelvű hetilapot.

A lap, mint ismeretes, dícsőre hangon emlékezett meg El Chátib és fia gyilkosairól. A belügy

Ábu Gázale egyiptomi hadügyminiszter azt mondta, hogy az egyiptomi hadsereg variálni akarja a fegyver-beszerezési formáit, hogy ne legyen egyetlen országhoz (az Egyesült Államokhoz) kötve, közben azonban hadfelszerelése javarészt mégis az Egyesült Államokból szerzi be.

Elhalasztották Zeévi kinevezését

A Kneszet oktatási bizottsága közbejételem nyomán elhalasztották Recháván Zeévi múzeum-igazgatói kinevezésének jóváhagyását.

Korcsnoj:

Para-pszichológiai erőket vettek igénybe ellenem

Viktor Korcsnoj, a disszidált szovjet sakk-nagymester, miután 6:2 arányban veszített Anatolij Karpov ellen, sajtóértekezletet tartott, ahol kijelentette, hogy többé nem hajlandó kiállni Karpov ellen, csak ha megváltoztatják a világbajnokság szabályait. Korcsnoj szerint a szovjet hatóságok para-pszichológiai háborút folytattak ellene a mérkőzések során, amelyek következtében megmagyarázhatatlan félelem fogta el őt, s több ízben, hosszú ideig becsukott szemmel, tehetetlenül ült, anélkül, hogy tudatában lett volna, mit tesz.

POLONIA SZÁLLÓ, TIBÉRIÁS

Tel. 067—20007

Örömmel értesítjük a pénzügyminisztérium és a hadügyminisztérium jogosultjait, hogy szállodánk minden szobájában általános renoválást hajtottunk végre. Kávé, tea, egész nap ingyen.

AZ ÚJ VEZETŐSÉG

Mubárak szabadlábra helyezett 31 letartóztatott ellenzéki politikust

Mubárak elnök utasítására szabadlábra helyeztek 31 olyan ismert politikust, újságíró és ügyvédet, akik szeptember elején, 1500 más személlyel együtt a rezsim elleni összeesküvés gyanújaival őrizetbe vettek. A szabadlábra helyezettek között van Hászín Héjkál, az ismert újságíró, Szrádzs el-Din, a Wafd párt vezetője, valamint az ellenzéki munkapárt néhány vezetője. A szabadlábra helyezettek Mubárak fogadta hivatalában

A találkozó után Héjkál azt mondta, hogy a beszélgetésből „bizakodást merített és úgy érzi, hogy új fejezet kezdődik Egyiptom életében”. Héjkál felszólította az egyiptomi tömegeket, hogy fenntartsák nélkül támogassák Mubárakat.

Most történt meg először, hogy politikai ügyben letartóztatott személyek fogadáson jelennek meg az államelnöknél.

A jelek szerint ez azoknak az erőfeszítéseknek keretében történt, melyek célja, nemzeti egység megteremtése. Kairóban arra számítanak, hogy ezek az ellenzéki tényezők — melyek egy része még az Izraellel kötött béke előtt konfrontációba került Szádattal — most tartózkodni fognak attól, hogy támadják az új rezsimet a camp david megállapodásokkal kapcsolatban. (Fuad Nosi újságíró, az ellenzéki szocialista párt szóvivője, akit a rendőrség két hónapja köröz, önként jelentkezett. Nosi is azok közé tartozott, akiket Szádát a rezsim ellenségének nyilvánított, amikor szeptemberben akciót indított a szélsőséges ellenzéki tényezők ellen. Nosi elmondta, hogy azért határozta el magát erre a lépésre, mert Mubárak megígérte, hogy nem történik bántódása annak, aki bebizonyítja, hogy nincs kapcsolata szélsőséges vallásos csoportokkal.)

Izrael tiltakozik Egyiptomnál az ellenséges tendenciájú tankönyvek ellen

Izrael tiltakozással fordult Egyiptomhoz, amiért Izraelt még mindig „cionista ellenség” jelzővel említik az egyiptomi tankönyvekben. Ezekben a könyvekben olyan térképek szerepelnek, melyben Izrael területe „Palesztina” néven szerepel.

A héten dr. Jehuda Ben Meír külügyminiszter-helyettes kezébe jutott olyan — Abu Dhabiban készült — egyiptomi számtan-

könyv, melynek fedőlappján Közel-Kelet térképe látható: Izrael „Palesztina” néven van megjelölve és Jeruzsálemet „palesztin zászló” jelképezi. Jeruzsálemben rendkívül súlyosan itélik meg ezeket az ellenséges tendenciájú jelenségeket és Izrael követeli Egyiptomtól, hogy azonnal tegyen lépéseket az ilyen nyomdatermék elvitására.

Felejthetetlen drága férjem, apánk, nagyapánk, rokonunk

SCHWEITZER MOSE 71

slošimján

AZKARÁT ÉS SIRKŐAVATÁST

tartunk 1981 december 1-én, kedden délután 2.30 órakor a haifai régi Kármel-parti temetőben. Találkozás a temető főbejáratánál.

Gyászolják: felesége Frida,

leánya és veje: Pnina és dr. Izi Brill,

unokái: Érán, Ronit és a rokonság

GELLERT JENONÉ (Rózsika) 71

Szolnok — Rámát-Aviv

SIRKŐAVATÁST

csütörtökön, december 3-án délután 2 órakor tartjuk a kirját-sauli temetőben.

GELLERT CSALÁD

Felejthetetlen drága férjem, apánk, nagyapánk

MARTIN ÉLIÁS 71

חיים מרדכי בן ר' יצחק הכהן ז"ל

Mihálylovce (Csehszlovákia)

idő előtti elhunyt negyedik évfordulóján elzárandokunk sírjához és

AZKARÁT

tartunk 1981. november 29-én (ב' כסלו תשמ"ב) vasárnap délután 2.30 órakor a choloni temetőben.

Találkozás az új bejáratnál.

Felesége: Cipóra

Fiai: Alexander és Jicchák

Menyei: Szárá és Klári

Unokái: Margalit, Járon és Limor

Kidust tartunk a Morja templomban, Jaffa, szd. Jeruzsálem 90, 1981 november 28-án (ב' כסלו תשמ"ב) szombaton.

Felejthetetlen drága férjem, apánk, nagyapánk, testvérem

Ing. DETMÁR (Edelman) EMIL 71

Cholon — Kassa

AZKARÁJÁT ÉS SIRKŐAVATÁST

november 29-én vasárnap délután 2.45 órakor tartjuk a choloni temetőben.

A GYÁSZOLO CSALÁD

Találkozás a temető új bejáratánál.